ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Inovace v cestovním ruchu na Železnorudsku

The innovation in tourism in the Železnorudsko region

Anna Zitová

Vedoucí práce:
Doc. PaedDr. Jaroslav Dokoupil, Ph.D.

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: **2018/2019**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Anna ZITOVÁ**
Osobní číslo:	**K16B0053P**
Studijní program:	**B1301 Geografie**
Studijní obor:	**Ekonomická a regionální geografie**
Název tématu:	**Inovace v cestovním ruchu na Železnorudsku**
Zadávající katedra:	**Katedra geografie**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovte osnovu a cíle práce v souladu se zadáním.
2. Prostudujte odbornou literaturu k zadané tématice.
3. Stanovte metody zpracování.
4. Získejte data (primární, sekundární).
5. Utřiďte informace včetně grafického i kartografického zpracování získaných dat.
6. Formulujte dílčí závěry na základě geografické analýzy.
7. Proveďte syntézu získaných poznatků, formulujte závěry.
8. Průběžně konzultujte zpracování práce.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **VYSTOUPIL, Jiří, ŠAUER, Martin, TROUSIL, Michal. Geografie cestovního ruchu ČR. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 154 s. ISBN 978-80-7435-538-7.**
- **ŠIMKOVÁ, Eva. Aktuální témata rozvoje venkovského cestovního ruchu v ČR. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 126 s. Recenzované monografie. ISBN 978-80-7435-624-7.**
- **JETMAR, Marek. Cestovní ruch v příhraničních oblastech. 1. vyd. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2007, 122 s. ISBN 978-80-86578-65-1.**
- **JEŘÁBEK, Milan. Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí. 1. vyd. Praha: Grada Publishing Praha, 2014, 256 s. ISBN 978-80-247-5190-0.**
- **Aktuální problémy cestovního ruchu: Cestovní ruch - destinace - regionální rozvoj. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013. ISBN 978-80-87035-70-2.**

Vedoucí bakalářské práce: **Doc. PaedDr. Jaroslav Dokoupil, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2019**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

L.S.

Doc. PaedDr. Alena Matušková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„*Inovace v cestovním ruchu na Železnorudsku*“

vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Plzni dne … .....

podpis autora

Mé poděkování patří Doc. PaedDr. Jaroslavu Dokoupilovi, Ph.D. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod ... 8
1 Metodika ... 10
2 Zhodnocení literatury ... 11
3 Inovace ... 13
3.1 Typologie inovací ... 13
3.1.1 Produktové inovace ... 14
3.1.2 Procesní inovace ... 14
3.1.3 Marketingové inovace ... 14
3.1.4 Organizační inovace ... 14
3.2 Inovace v regionálním rozvoji ... 14
4 Regionální rozvoj ... 16
4.1 Region ... 16
4.2 Regionální rozvoj ... 16
4.3 Vznik a vývoj regionálního rozvoje ... 16
4.4 Rozvoj příhraničních regionů ... 17
4.4.1 Přeshraniční spolupráce ... 18
4.4.2 Dokumenty a programy regionálního rozvoje ... 20
5 Cestovní ruch ... 22
5.1 Objekt a subjekt cestovního ruchu ... 23
5.2 Formy cestovního ruchu ... 23
5.2.1 Rekreační forma ... 23
5.2.2 Kulturní forma ... 24
5.2.3 Sportovně turistická forma ... 24
5.2.4 Společenská forma ... 24
5.2.5 Ekonomická forma ... 25
5.2.6 Specifická forma ... 25

5.3 Druhy cestovního ruchu 25
5.3.1 Podle místa realizace 25
5.3.2 Podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů účasti 26
5.3.3 Podle způsobu a organizace zabezpečení jeho průběhu 26
5.3.4 Podle délky trvání cesty 26
5.4 Předpoklady cestovního ruchu 26
5.4.1 Lokalizační předpoklady 26
5.4.2 Selektivní předpoklady 27
5.4.3 Realizační předpoklady 27
5.5 Vliv cestovního ruchu na regionální rozvoj 27
5.5.1 Vliv venkovského cestovního ruchu na regionální rozvoj 28
6 Vymezení regionu 30
7 Analýza a hodnocení vybraných inovací v cestovním ruchu na Železnorudsku 32
7.1 Webové stránky města 33
7.2 Environmentální centrum 36
7.3 Ekologický vláček „Šumaváček“ 38
7.4 Areál Špičák 40
7.4.1 Špičácká rozhledna 40
7.4.2 Špičácké parkoviště 41
7.4.3 Hodnocení návštěvnosti areálu Špičák 43
7.4.4 Hodnocení inovací v areálu Špičák 46
7.5 Přeshraniční spolupráce 49
7.5.1 Aktivity projektu související s Železnorudskem 51
7.5.2 Hodnocení aktivit projektu souvisejících s Železnorudskem 52
Závěr 54
Literatura a další zdroje informací 58
Seznam tabulek

Seznam map

Seznam grafů

Seznam použitých zkratek

Seznam příloh

Přílohy

Abstrakt

Abstract

Úvod

Má bakalářská práce na téma Inovace v cestovním ruchu na Železnorudsku zkoumá inovativní impulsy v tomto regionu, které vedou k rozvoji cestovního ruchu a následně i k samotnému regionálnímu rozvoji. Vymezení zkoumané oblasti odpovídá hranicím obce. Území obce je dosti rozsáhlé, nachází se v něm jak samotné město Železná Ruda, tak i turisticky atraktivní Špičák či například Černé a Čertovo jezero. V práci ale zahrnuji i přeshraniční spolupráci.

Železná Ruda patří k příhraničním regionům České republiky. Svojí polohou na hranicích Národního parku Šumava, krásnou přírodou a možnostmi, co tato oblast nabízí, patří Železnorudsko k turistickým centrům naší republiky. Právě tato poloha u národního parku a v chráněné krajinné oblasti s sebou nese i různé omezení, limity a zákazy, ale i velký potenciál v oblasti cestovního ruchu.

Z jiného úhlu pohledu tato poloha na hranicích s Německem s sebou přináší mnoho příležitostí. Z pohledu inovací patří Bavorsko, se kterým Železná Ruda sousedí, mezi silné inovátory, oproti tomu česká strana patří mezi umírněné inovátory. Tento nepřehlédnutelný rozdíl, který vytváří neviditelná linie hranic mezi dvěma státy, je důvodem, proč zkoumat inovační potenciál této oblasti. Inovace do regionu přináší bezpočet pozitiv, díky kterým se zvyšuje úroveň a konkurenceschopnost celého území. I přeshraniční spolupráce se silnějším sousedem je ohromnou příležitostí pro tento region.

Důvodem výběru tohoto území bylo, že danou oblast velmi dobře znám. Celé dětství jsem strávila v blízké Javorné, kam pravidelně jezdím doposud. Je lákavé prozkoumat místo, které je mi celý život velmi blízké, i z jiného pohledu.

Cílem bakalářské práce je nejprve teoreticky přiblížit problematiku inovací, cestovního ruchu a regionálního rozvoje. Dalším, hlavním cílem, je zjistit, jaké inovace v cestovním ruchu jsou na Železnorudsku. Ty poté typologicky zařadit do patřičné skupiny. Následným cílem bude prozkoumat, jak tyto inovace přispěly k rozvoji cestovního ruchu a posléze i regionálnímu rozvoji.

Mezi hlavní indikátory hodnocení cestovního ruchu patří návštěvnost. Na Železnorudsku se také významně projevuje sezónnost. Proto jedním z cílů bude zjistit, zda se zde nachází inovace, které by vyvažovaly rozdíly návštěvnosti v jednotlivých ročních obdobích.

V regionálním rozvoji bude cílem zjistit, jak inovace v cestovním ruchu přispěly k regionálnímu rozvoji, např. opravou infrastruktury, parkovišť, přilákáním investic, navýšením pracovních míst a zvýšením zaměstnanosti.

1 Metodika

Aby se mohlo dostát stanovených cílů, je nutné stanovit si metody výzkumu. To jsou metody získání dat, metody utřídění dat a metody vyhodnocení dat.
Pomocí metod získání dat se získávají primární a sekundární data. Primární data se získají terénním výzkumem ve zkoumané oblasti, uskutečněním expertních rozhovorů a ziskem fotografií.

K získání důležitých podkladů pro tuto práci se uskutečnilo několik expertních rozhovorů. Stěžejním rozhovorem byl rozhovor se současným starostou Železné Rudy, Ing. Filipem Smolou. Dále proběhlo několik dalších rozhovorů s odpovědnými osobami, které se vyznají v řešené problematice (vedoucími, zaměstnanci, správci,…) a které poskytly důležité datové podklady. Tyto data měly jak informační hodnotu, tak statistickou (hodnoty o návštěvnosti řešených atraktivit během několika let). Data byla poskytnuta jak slovní formou, tak písemnou, a to zasláním podkladových dat pomocí elektronické pošty (e-mail).

Sekundární data se získávají kabinetním výzkumem, a to pomocí odborné literatury, či pomocí internetu. Použita byla převážně odborná literatura věnující se inovacím, regionálnímu rozvoji a cestovnímu ruchu. Také bylo čerpáno z vědeckých článků a akademických prací. V internetovém prostředí byly nápomocné webové stránky města Železné Rudy, webové stránky areálu Špičák a portál ŠumavaNet.

Získaná data byla utříděna do tabulek a grafů. Data o návštěvnosti byla vyhodnocena převážně vývojovou analýzou. Ta analyzuje uplynulý vývoj zkoumané problematiky, tedy návštěvnosti a dokazuje úspěšnost dané inovace. Ostatní data byla vyhodnocena pomocí analýzy příčin a důsledků (tzv. kauzální analýzy). Tato analýza zkoumá důvody, které iniciovaly vznik řešené inovace a následně, jak tato inovace přispěla k nárůstu cestovního ruchu a k rozvoji regionu. Důkazem mohou být i statistická data o získaných tržbách, které daná inovace přinesla regionu. K vyhodnocení atraktivit také přispěly expertní rozhovory.

2 Zhodnocení literatury

Při zpracovávání bakalářské práce bylo pro zisk informací čerpáno z odborné literatury a internetových zdrojů. Dále bylo nápomocné terénní šetření.

Mezi základní publikace pro tuto práci patří Management inovací z roku 2006. Autorem publikace je Jiří Dvořák. Informace nabyté z této knihy pomohly převážně při orientaci v problematice inovací. Kniha vysvětluje základní pojmy a přehledně představuje typologii inovací, která je v práci důležitá.

Dalším významným dílem pro tuto práci je publikace Regionální rozvoj – teorie, aplikace, regionalizace. Napomohla převážně při řešení tématu regionálního rozvoje. Byla vydána v roce 2010 (první vydání). Autoři této publikace jsou Tomáš Krejčí, Petr Klusáček, Ondřej Konečný a Aleš Ruda. Nachází se v ní okruh informací ohledně samotného regionálního rozvoje, jeho vzniku či vývoje, ale i vysvětlení základního pojmu „region".

K tématu regionálního rozvoje dále byla užitečná kniha Cestovní ruch v příhraničních oblastech od Marka Jetmara z roku 2007. Kniha se prioritně věnuje cestovnímu ruchu příhraničních oblastí, ale lze v ní nalézt i kapitoly věnované rozvoji příhraničních regionů a přeshraniční spolupráci, které jsou v této publikaci přehledně představeny, a které jsou pro práci hlavní.

Aktuální témata rozvoje venkovského cestovního ruchu, publikace z roku 2015, se zabývá nejenom cestovním ruchem a jeho udržitelností, ale zkoumá i informační technologie a jejich role v cestovním ruchu, či kognitivní procesy v praxi cestovního ruchu. Pro bakalářskou práci byla stěžejní právě ta část, která je věnována rozvoji venkovského cestovního ruchu a jeho udržitelnosti. Autorem této knihy je Eva Šimková.

Kniha Základy cestovního ruchu od Jiřího Vystoupila a Martina Šauera byla nápomocná nejen při definování cestovního ruchu, ale hlavně při proniknutí do této problematiky obecně. Popisuje různá pojetí cestovního ruchu, uvádí typologii, apod.

V problematice cestovního ruchu také byla užita publikace Vybraná témata z regionálního rozvoje od Vladimíry Šilhánkové. Popisuje aktuální témata regionálního rozvoje jako je problematika bydlení, rekonverze a revitalizace brownfields, suburbanizace, rozvoj cestovního ruchu a role dopravy v regionálním rozvoji. Pro tuto práci byla podstatná kapitola o rozvoji cestovního ruchu, ve které se stručně a přehledně

popisuje obecná problematika cestovního ruchu, jako například formy, druhy, či předpoklady cestovního ruchu.

3 Inovace

Pojem „inovace“ se odvozuje od latinského výrazu „innovatio“, tedy novinky, či změny k něčemu novému. V ekonomické literatuře tento pojem poprvé použil Josef Alois Schumpeter, a to ve 30. letech 20. století. Označoval tím nové kombinace, které zapříčiní tvůrčí zničení původních kombinací. Využíval je při výrobě nových výrobků, doposud pro spotřebitele neznámých, při zavádění nových výrobních metod v průmyslu, při pronikání na nové trhy, při zisku nových surovin či polotovarů, a při vedení nové organizace.

Schumpeter k inovacím přistupuje z komplexního pohledu, zkoumá jak technicko-technologickou dimenzi, tak ekonomickou, organizační či manažerskou.

Pojem inovace je tedy spojován s existencí konkrétního výrobku, technologického postupu, či něčeho nového, co je již úspěšně uvedeno v praxi (Dvořák 2006).

Existuje celá řada definicí „inovace“. Současnou základní definici přinesla Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a Evropská komise (EC) v dokumentu zvaném „Oslo manuál“. Český překlad této definice uvádí ve své práci například Gintas Janusonis a Diana Krievina, kde ji definují následovně: „*Inovace je zavedením nového nebo významně zlepšeného produktu (výrobku nebo služby), procesu, nového marketingového přístupu nebo nové organizační metody v podnikových postupech, organizaci práce nebo externích vztazích*.“ (Janusonis, Krievina 2009, s. 4).

Všeobecně jsou inovace chápány jako klíčový faktor zvyšování konkurenceschopnosti regionů, národních ekonomik i nadnárodních korporací. Jsou procesem, při kterém se proměňují nové myšlenky v tržní výstupy, procesem učení se a tvorby nových znalostí. Díky nim jsou definovány nové problémy a poznatky, které se snaží tyto problémy řešit. Inovace mohou být radikální, nebo inkrementální. Radikální inovace představují zcela nové produkty, které na trhu zatím nebyly. Inkrementální inovace (kontinuální) jsou takové inovace, které vylepšují či upravují již stávající produkty (Žítek, Klímová 2016).

3.1 Typologie inovací

Existuje různé dělení inovací. V práci je použito členění dle publikace Jiřího Dvořáka Management inovací. Rozděluje je na produktové inovace, procesní inovace, marketingové inovace a organizační inovace.

3.1.1 Produktové inovace

Tyto inovace znázorňují zavedení nových či výrazně zlepšených výrobků nebo služeb. Zlepšení se projevuje jak v technických specifikách, komponentech, materiálech, software, uživatelské vstřícnosti, tak i u jiných funkčních charakteristik. Rozdíl mezi starými a novými produkty je i ve svém zamýšleném užití. Pokud je inovace produktu služba, zlepšení se projeví v poskytování služeb (například kvalita, rychlost, aj.), či přidáním dalších funkcí a charakteristik ke službám současným. Další možností je zavedení zcela nové služby. Cílem těchto inovací je náhrada starších, často již ne zcela fungujících výrobků (Dvořák 2006).

3.1.2 Procesní inovace

Tento typ inovace zavádí a významně zlepšuje produkci nebo dodavatelské metody. Například to mohou být podstatné změny v zařízení, v software, vylepšení techniky a software v jiných činnostech, jako je nákup, účetnictví, údržba, … Cílem těchto inovací je snížení materiálové spotřeby a mzdových nákladů, vylepšení pracovních podmínek, snížení energetické spotřeby, zlepšení životního prostředí a snížení zmetkovitosti (Dvořák 2006).

3.1.3 Marketingové inovace

Marketingové inovace zavádí nové marketingové metody. Tyto metody podnik dříve nevyužíval, jsou součástí nové marketingové koncepce nebo strategie (Dvořák 2006). Příkladem takové inovace je změna v designu produktu, v jeho balení, v umístění na trhu, ve změně podpory produktu, jako je reklama, podpora prodeje, apod.

3.1.4 Organizační inovace

Jejich smysl je v zavedení nové organizační metody v podnikových obchodních praktikách, v organizaci pracovního místa či v externích vztazích. Například to je změna v rozdělení práce jak uvnitř, tak mezi podnikovými aktivitami. Dále to může být tvorba nových typů spolupráce s dodavateli a outsourcing (Dvořák 2006).

3.2 Inovace v regionálním rozvoji

Inovační potenciál je řešen v mnoha koncepčních dokumentech, programech, legislativě, a to na úrovni mezinárodní, celostátní, nebo regionální.

Evropská úroveň spadá do kategorie mezinárodní. Zde inovace, inovační schopnost, konkurenceschopnost a další podobná témata začala být poprvé řešena

v 80. letech 20. století (Bílá kniha o růstu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti z roku 1993, Zelená kniha o inovacích z roku 1995). Také se začal zpracovávat i tzv. akční plán pro inovace pro nadnárodní úroveň. SPRINT 0 byl prvním strategickým programem inovací a transferu technologií. ERA (European Research Area) byl nový rámec pro evropský výzkumný a inovační prostor. Přelomem byl rok 2000 díky mimořádnému summitu v Lisabonu, kde se stanovil cíl pro další směřování Evropské unie. Tím bylo směřování Evropské unie k tomu, aby se do roku 2010 stala nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější ekonomikou na světě, aby byla založena na znalostech a byla schopna dosáhnout udržitelného hospodářského růstu s větším počtem lepších pracovních míst. Dalším významným inovativním počinem, který se týká regionálního rozvoje, byl vznik Asociace evropských hraničních regionů (AGEG/AEBR). Asociace stanovuje povahu a formu přeshraniční spolupráce. Jejím cílem je hlavně podporovat a koordinovat vzájemnou spolupráci regionů v rámci Evropy (Jeřábek 2014).

Pro celostátní úroveň, tedy pro Českou republiku, byly připravovány základní obsahové dokumenty pro oblast inovačního podnikání, výzkumu, vývoje a technologií v době od vzniku republiky (1. 1. 1993) do vstupu do Evropské unie (1. 5. 2004). Do té doby byla Česká republika jedinou zemí, která neměla schválenou Národní inovační politiku, měla Národní inovační strategii (NIS). Tu vláda schválila 24. 3. 2004. Tato strategie zásadně ovlivnila formování inovační politiky (Dvořák 2006).

Řízení inovací na regionální úrovni závisí na pravomocích a dostupných finančních a lidských zdrojích, mezi další faktory patří například vůle regionálních samospráv se angažovat v inovační politice. Kraje mají prostor vytvářet vlastní nástroje pro podporu regionálního rozvoje. Překážkou rozvoje inovačních politik regionální úrovně mohou být systémové nedostatky, jako je legislativa, daňový systém, vzdělávací systém, apod. To ale regiony nemohou příliš ovlivnit. Další komplikací může být nedostatek finančních prostředků věnovaných inovačním aktivitám (Vanžura 2011). Důležitý předpoklad pro rozvoj inovací je také dostatečná pracovní síla na krajských úřadech, která by byla kvalifikovaná pro oblast výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI).

4 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je vědní disciplína, která zkoumá prostorové, politické, sociální, ekonomické a další aspekty ovlivňující vývoj konkrétního území (regionu). Nejdříve je nutné definovat základní pojem regionálního rozvoje, tedy samotný „region".

4.1 Region

Region je jedním ze základních konceptů v geografii a obecně je předmětem zkoumání „regionálních" vědních disciplín. V antické době byl region vnímán jako ovládané území. Je to proto, jak popisuje Tomáš Krejčí a kol. ve svém díle, že pojem region pochází z latinského „regere", to v překladu znamená ovládat. Z termínu „regere" vzniklo „regio", v překladu znamenající království. Přeneseně se to ujalo a začalo používat pro krajinu, či politické území. V současnosti existuje mnoho definic regionu a je prakticky nemožné nalézt dvě totožné interpretace tohoto pojmu. Tomáš Krejčí a kol. ve své publikaci Regionální rozvoj – teorie, aplikace, regionalizace cituje Klapku a Toneva (2008): „*Region je omezený složitý dynamický prostorový systém, vzniklý na základě interakce přírodních a sociálně-ekonomických jevů a procesů a vykazující určitý typ organizační jednoty, která jej odlišuje od ostatních regionů.*" (Krejčí a kol. 2010, s. 116).

4.2 Regionální rozvoj

Teorie regionálního rozvoje představuje ucelený systém, který vysvětluje působení základních faktorů, subjektů, mechanismů a dalších souvislostí regionálního rozvoje. Existuje celá řada teorií, některé jsou dokonce i ve vzájemném rozporu. To může být způsobeno tím, že každá teorie vždy odráží politické postoje svého tvůrce, místo a dobu svého vzniku, rozdílná filosofická východiska a odlišné odborné zkušenosti zakladatelů teorií (například ekonomů, sociologů, antropologů, historiků, geografů, aj.). Jednotlivé teorie mají význam jak praktický, tak poznávací (Krejčí a kol. 2010). Jejich znalost je základem určení regionální politiky a regionální rozvojové strategie.

4.3 Vznik a vývoj regionálního rozvoje

V dnešním pojetí je regionální rozvoj poměrně mladou vědní disciplínou (počátky okolo 30. let 20. století). Regionálnímu rozvoji předcházel regionalismus.

Tento termín, který Tomáš Krejčí a kolektiv ve své publikaci také charakterizuje, popisuje snahy o vypořádání se s kulturní a etickou emancipací počátkem 20. století. Byl považován za určitou formu hnutí. Jeho vzestup přišel v 19. století. Základem bylo zkoumání osobitosti jednotlivých území a snaha nalézt cesty k jejich rozvoji. S příchodem regionálního rozvoje ve 30. letech 20. století se projevila snaha o reakci na tehdejší události, na konec první světové války, vznik národních států, hospodářskou krizi, … Pro regionální rozvoj se nadefinovala nosná témata v otázkách správních, hospodářských i sociálních. Nová podoba regionálního rozvoje přišla po druhé světové válce. Hlavními tématy se staly ekonomika a politika. Byla to poválečná reakce na změnu politické situace. Dalším faktorem změny zájmu regionálního rozvoje byla nutnost řešení hospodářského vzestupu regionů zničených válkou. Počátkem 50. let 20. století Walter Isard vytvořil novou disciplínu: regionální vědu. Zabývá se prostorovými jevy a procesy a vztahy mezi nimi. Bývá označována za synonymum pro regionalistiku. Ta zkoumá vlastní region, který vymezuje prostorově, velikostně a věcným obsahem. Od 60. let 20. století začaly být významnější behaviorální faktory. Díky nim byl regionální rozvoj chápán jako regionální identifikace lidí s územím. V průběhu druhé poloviny 20. století rostl význam regionů, postupně se dostaly regiony do popředí zájmu prakticky ve všech vědních disciplínách spojených s územím (geografie, územní plánování, veřejná správa, …). V posledních letech se objevuje tzv. neoregionalismus. Zakládá se na aktivizaci obyvatel na základě jejich vlastní iniciativy (bottom-up koncept). Je přesným opakem do té doby často využívaným top-down konceptem, kde byl iniciátorem stát (Krejčí a kol. 2010).

4.4 Rozvoj příhraničních regionů

Hranice výrazně ovlivňují regiony, jejich historický vývoj, jejich ekonomiku či postavení. Často se jedná o periferní oblasti, které jsou hůře dostupné a mají rozptýlenou sídelní strukturu. Odstraňování administrativních bariér, díky kterým došlo ke svobodnému toku zboží, služeb, kapitálu a osob, přineslo do těchto regionů spoustu nových impulsů pro rozvoj. Vznikající podnikatelské příležitosti zvyšují atraktivitu těchto lokalit. Problémy komunit na obou stranách hranic jsou často podobné, proto je často nejlepším řešením přeshraniční spolupráce. Existuje celá řada partnerských projektů, které podporuje speciální finanční nástroj. Samotnou spolupráci regionů nalezneme v mnoha odvětvích (dopravní dostupnost a obslužnost, ochrana životního

prostředí, podpora podnikání, rozvoj kultury, vzdělání, …). Jednou z významnějších oblastí spolupráce je cestovní ruch (Jetmar 2007).

Pro rozvoj příhraničních regionů jsou důležité dokumenty týkající se regionálního rozvoje a různé programy přeshraniční spolupráce. Věnuje se jim následující podkapitola 4.4.2 Dokumenty a programy regionálního rozvoje.

Evropská územní spolupráce (EÚS) je třetím cílem politiky soudržnosti v období 2014 - 2020. Člení se na přeshraniční spolupráci, nadnárodní spolupráci a meziregionální spolupráci.

4.4.1 Přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce, jak definuje Marek Jetmar ve své publikaci, je jakákoli kooperační interakce mezi subjekty na území obou stran hranic. Evropská legislativa se na toto téma zaměřuje například nařízením o evropském seskupení územní spolupráce.

Z územního hlediska se může přeshraniční spolupráce sledovat ve třech dimenzích:

1. Kooperace bezprostředně sousedících mikroregionů (na české straně mohou být vymezeny územím okresů, územními obvody obcí s rozšířenou působností či zájmovými mikroregiony obcí).
2. Přeshraniční spolupráce subjektů v sousedících regionech NUTS 3 (v České republice kraje).
3. Spolupráce, která se uskutečňuje na území, či přímo prostřednictvím orgánů euroregionů (Jetmar 2007).

Hraniční regiony v rámci Evropské unie jsou důležitými místy, propojují jednotlivé regiony a zároveň jsou pozůstatkem určité historické diferenciace. Integrační procesy mohou mít pozitivní i negativní dopad. Příčiny vzniku přeshraniční spolupráce v Evropě pocházejí z dob utváření národních států, kdy začaly vznikat první umělé hranice. Od roku 1950 také začaly na hranicích mezi západoevropskými a severoevropskými zeměmi vznikat první iniciativy na podporu a rozvoj příhraničních regionů. Cílem bylo překonání historických překážek, zajištění míru, vyřešení problému s periferií regionů a s tím související problém nižší životní úrovně. V rámci přeshraniční spolupráce se sousedské regiony setkávají s odlišnou kulturou, jazykem, ekonomikou, technickým pokrokem, geopolitickou situací apod. Dříve, když byly státní hranice výraznější, než jsou dnes (např. před koncem druhé světové války, po které začaly

rychle vznikat různé mezinárodní ekonomické a jiné integrace, po pádu železné opony a po dalších významných historických milnících), i přeshraniční spolupráce byla zaměřena na specifičtější problémy, jako je například řešení dopravní a technické infrastruktury. Až později se k této problematice začalo přistupovat komplexněji. Prostředkem naplnění záměrů se stalo prostorové plánování a regionální politika. Základem přeshraniční spolupráce jsou integrační a strategické programy, díky kterým se realizují různé projekty. Právě aktivity přeshraniční spolupráce a vytváření euroregionů jsou důležitou součástí integračních procesů (Jeřábek, Dokoupil, Havlíček a kol. 2004).

4.4.1.1 Euroregiony

Nutnost existence přeshraničních regionů a přeshraniční spolupráce byla zdůrazněna rozvojem integračních procesů v Evropě. Proto v 60. letech vznikl pojem euroregion. Vyjadřoval nadregionální ideje, byl symbolem přeshraniční koordinace a spolupráce (Dokoupil 1999a). Název tohoto pojmu je odvozen od jednoho z nejstarších euroregionů. Byl to euroregion EUREGIO na německo-nizozemských hranicích. Na území českých hranic se pojem euroregion začal objevovat po roce 1989 (Dokoupil 2011).

Euroregion je takový region v pohraničí, tzn. region rozdělený státní hranicí, ve kterém jsou vhodné podmínky pro realizaci přeshraniční spolupráce sousedních příhraničních regionů a kde se tato spolupráce také realizuje. Pro spolupráci v rámci euroregionů je základem přeshraniční komunikace. Na té je založena následná přeshraniční spolupráce a rozvoj. V samotném integračním procesu je spolupráce v rámci euroregionů zásadní pro navázání kontaktů, vzájemné poznání sousedních společenství, kultur, apod. S poznáním blízkých regionů přichází možnost uskutečňovat různé společné partnerské akce obcí, institucí a spolků. Euroregion je tedy základem pro komunální spolupráci (Dokoupil 1999b). Mezi cíle euroregionů patří zlepšení hospodářských, sociálních a kulturních podmínek, zlepšení dostupnosti území, vystavění a udržování infrastruktury, udržení a rozvoj pozitivních sousedských vztahů (Jetmar 2007).

4.4.2 Dokumenty a programy regionálního rozvoje

Zkoumaná oblast Železnorudska se nachází v Euroregionu Šumava/Bayerischer Wald-Unterer Inn/Mühlviertel.

Euroregiony jsou důležité na evropské úrovni v rámci realizace přeshraniční spolupráce. Působí jako správci fondů podporujících projekty, které mají menší finanční objemy. V tomto regionu to je do maximální výše 25 000 euro. Tyto prostředky se rozdělují z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). V posledních desetiletích význam euroregionů neustále roste. I přesto neexistuje žádný předpis, nařízení či jiný dokument v rámci Evropského společenství, který by zkoumal pouze úlohy a kompetence euroregionů v rámci realizace přeshraniční spolupráce. Existuje dokument, ve kterém jsou vymezeny cíle a úkoly nadnárodních svazků, jako jsou například euroregiony. Jsou to stanovy již zmíněné Asociace evropských hraničních regionů. Pochází z 25. listopadu 1994 z Terstu.

Na celostátní úrovni stojí za zmínku dokument Politika územního rozvoje České republiky z roku 2008. Tento dokument zpracovaný Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (MMR ČR) zmiňuje aspekty přeshraniční spolupráce v tzv. specifických oblastech (SOB), v těchto oblastech lze očekávat dlouhodobé problémy s trvale udržitelným rozvojem území. Šumava je zde uváděna jako SOB1 a její problém spočívá v dopravní dostupnosti, zejména jsou zde řešeny přeshraniční dopravní vazby. Dalším dokumentem, který se zabývá tímto problémem, je například Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice (2007 - 2013). Přeshraniční spolupráce (včetně euroregionů) je zde uváděna ve SWOT analýze.

Na regionální úrovni nalezneme celou řadu dokumentů. Příkladem je Program rozvoje Plzeňského kraje z roku 2008, nyní již nahrazený Programem rozvoje Plzeňského kraje (2014 - 2018). Dalšími příklady jsou programy přeshraniční spolupráce INTERREG a již výše zmíněný Cíl 3. Pro období 2007 - 2013 byl ve zkoumaném území uplatňován Program přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007 - 2013, pro následné období let 2014 - 2020 je to Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 - 2020. V těchto programech byla řešena spolupráce na úrovni euroregionů, mikroregionů, obcí i krajů. Rozebírají problémové okruhy, jako je ekonomika, lidské zdroje, územní rozvoj, venkov, životní prostředí. Ve zkoumaném území byl například v okruhu územního rozvoje řešen problém dopravní infrastruktury,

konkrétně optimalizace tras, rekonstrukce zatížených úseků, přestavba hraničních přechodů Železná Ruda a Bayreischer Eisenstein. Na místní úrovni není ve strategických dokumentech přeshraniční spolupráce příliš ukotvena. Často se jedná spíše o smlouvy místních akčních skupin, které s přeshraniční spoluprací sice počítají, ale více jim jde o rozvoj jejich vlastní obce nebo mikroregionu (Dokoupil 2012).

Následující tabulka přehledně uvádí programy přeshraniční spolupráce v minulém období a v současném období.

Tabulka 1: Programy přeshraniční spolupráce

Období 2007 - 2013	**Období 2014 - 2020**
Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika	Interreg V - A Česká republika - Polsko
Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007 - 2013 mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou	Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014 - 2020
Program přeshraniční spolupráce Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007 - 2013	Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 - 2020
Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007 - 2013	Interreg V - A Rakousko - Česká republika
Operační program přeshraniční spolupráce Slovenská republika - Česká republika	Interreg V - A Slovenská republika - Česká republika
CENTRAL EUROPE	Interreg CENTRAL EUROPE
CENTRAL EUROPE	Interreg DANUBE
INTERREG IVC	INTERREG EUROPE
URBACT II	URBACT III
ESPON 2013	ESPON 2020
INTERACT II	INTERACT III

Zdroj: stránky Centra pro regionální rozvoj České republiky, http://www.crr.cz/cs/eus/
Zpracovala Anna Zitová, 2019

5 Cestovní ruch

Všeobecná definice cestovního ruchu dle publikace Základy cestovního ruchu od Jiřího Vystoupila a Martina Šauera definuje cestovní ruch jako: „*Souhrn vztahů a jevů, které vyplívají z cestování a pobytu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení a zaměstnání.*“ (Vystoupil, Šauer 2006, s. 29).

Existují různá pojetí cestovního ruchu. Ekonomické pojetí cestovního ruchu dle knihy Jiřího Vystoupila a Martina Šauera vyjadřuje cestovní ruch následovně: „*Forma uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka, a to mimo každodenní životní prostředí a obvykle ve volném čase, jako i potřeb společnosti mimo každodenní životní prostředí.*“ (Vystoupil, Šauer 2006, s. 29). Uspokojování fyzických a duševních sil člověka vyjadřuje potřebu odpočinku, poznávání, léčení, kulturního i sportovního vyžití, společenské komunikace, zábavy, apod.

Sociologické pojetí cestovního ruchu se zakládá na využití volného času. Volný čas je chápán jako doba, která není vyplněna prací. Je to tedy čas, kdy se člověk věnuje svým zájmům (zábava, rozptýlení, získání dobrovolně zvolených poznatků, …). Tyto činnosti jsou vykonávány po profesních, rodinných a sociálních povinnostech. Také zde platí to, že se zhoršující se kvalitou života roste potřeba odpočinku, tedy i využívání služeb cestovního ruchu (Vystoupil, Šauer 2006).

Další definicí je vyjádření cestovního ruchu jako krátkodobého přesunu lidí na jiná místa, pro ně neobvyklá, za účelem příjemných činností. Pohyb obyvatel, v rámci cestovního ruchu, zahrnuje opuštění místa trvalého bydliště, dočasný charakter pobytu mimo trvalé bydliště a výkon určitých činností, včetně pasivního odpočinku (Šilhánková 2010).

Obecná teorie cestovního ruchu podle publikace Antonína Frankeho chápe tento pojem jako složitý, vnitřně mnohočetný, sociálně-ekonomický jev. Jedná se o souhrn veškerých ekonomických a sociálních aktivit a vztahů, které souvisejí s uspokojováním části lidských potřeb. Má zásadní význam pro regionální rozvoj, je součástí ekonomiky jak na úrovni makroekonomické, tak mikroekonomické, tvoří součást tvorby i spotřeby. Sociálním jevem je proto, že subjektem cestovního ruchu je člověk, společnost. Cestovní ruch uspokojuje potřeby, zájmy či úmysly lidí. Ve výsledku jsou to lidé, ti stojí na straně poptávky a nabídky, rozhodují o výsledcích cestovního ruchu a dopadech na sociální, ekonomické, environmentální či kulturní prostředí (Franke a kol. 2012).

5.1 Objekt a subjekt cestovního ruchu

Objekt a subjekt cestovního ruchu jsou základními složkami cestovního ruchu. Objektem je rekreační prostor a materiálně-technická základna. Subjektem jsou orgány a organizace, které se zabývají cestovním ruchem, a také pracovníci a účastníci v cestovním ruchu. Účastníci cestovního ruchu jsou turisté a výletníci. Hlavní rozdíl mezi nimi je v době, jakou stráví na navštíveném místě. Turista je dočasný návštěvník, který se zdrží alespoň 24 hodin a jeho motivy cestování jsou buď využití volného času (zábava, dovolení, sport, …), nebo vyřizování různých záležitostí. Výletník je také dočasný návštěvník, který se v navštíveném místě zdrží pouze jeden den, bez přenocování (Šilhánková 2010).

5.2 Formy cestovního ruchu

Dle motivace návštěvníka navštívit dané místo se odvozují formy cestovního ruchu.

5.2.1 Rekreační forma

V této formě cestovního ruchu jde hlavně o fyzickou a psychickou regeneraci. Jedná se o příměstskou rekreaci (v zázemí měst - příměstské parky, rekreační zařízení, vodní plochy, lesy, …), pobyty, dovolené, nebo lázeňský cestovní ruch. Využívá přírodních léčivých faktorů, například voda, klima, plyny, … Patří mezi nejstarší a nejrozšířenější formy cestovního ruchu.

Příměstská rekreace se využívá hlavně díky dobré dostupnosti (MHD, pěšky, na kole, …) a je jak víkendovou alternativou pro druhé bydlení (chataření, chalupaření), tak i možností, jak ve všední dny využít volný čas.

Lázeňský cestovní ruch je charakteristický pobytem v lázních, kam se jezdí za účelem regenerace, sociálních kontaktů, poznávání, apod. Trendem jsou i kondiční a preventivně-zdravotní pobyty v lázních. V České republice má tento typ cestovního ruchu dlouholetou tradici (Vystoupil, Šauer 2006).

Rekreace mohou být individuální, při kterých si jednotlivé služby zajišťuje člověk sám, organizované, kde jsou služby zajištěné prostřednictvím cestovní kanceláře, a podnikové, které probíhají v podnikovém zařízení, či dětské, např. dětský tábor (Šilhánková 2010).

5.2.2 Kulturní forma

Kulturní cestovní ruch je typický poznáváním jiných kultur, zvyků, tradic, způsobů života, náboženství, atd.

Součástí je vzdělávací cestovní ruch. V něm je motivem zisk znalostí z navštívené destinace, a to pomocí jazykových kurzů, poznávání místních kultur, zvyků, apod. Tento typ ale nezahrnuje studijní pobyty hrazené z prostředků (grantů, stipendií, …) navštívené země. Samotné vzdělávání má často formu samostudia místní krajiny a společnosti. Tomu jsou nápomocné například různé informační tabule, infoboxy, naučné stezky.

Dále do této skupiny patří alternativní cestovní ruch. Ten se převážně praktikuje v menších skupinkách, které respektují potřeby a zvyky místních komunit a zdejší životní prostředí. Jde o poznávání života jiných lidí v jejich prostředí. Příkladem je agroturistika nebo ekoagroturistika.

Náboženský cestovní ruch (také religiózní nebo poutní) je dalším typem spadajícím do této kategorie. Je charakteristický návštěvami náboženských památek, jako jsou kostely, hřbitovy, katedrály, poutní místa, apod. (Vystoupil, Šauer 2006).

5.2.3 Sportovně turistická forma

V této formě dochází často ke změně prostředí. Základním předpokladem je vhodné přírodní prostředí, fyzické schopnosti a zájem účastníků (Šilhánková 2010). Rozlišujeme ji na pěší turistiku, vodní turistiku, mototuristiku, cykloturistiku, lyžařskou turistiku, vysokohorskou turistiku, …

Dle Jiřího Vystoupila a Martina Šauera lze tento typ dělit na formy cestovního ruchu s aktivní sportovní činností a s pasivní sportovní činností. Aktivní cestovní ruch zahrnuje právě takové činnosti, u kterých se udržuje a posiluje zdraví, prohlubují se morální vlastnosti člověka. Příkladem je cykloturistika. Pasivním cestovním ruchem je sportovní diváctví, ve kterém se návštěvník pasivně účastní sportovních aktivit (Vystoupil, Šauer 2006).

5.2.4 Společenská forma

Motivem této formy cestovního ruchu je prioritně společenské setkání. Nejčastěji se jedná o návštěvu příbuzných, známých, kdy se zároveň navštíví kulturní památka, apod. Pod tuto formu spadá i klubový cestovní ruch (Vystoupil, Šauer 2006).

5.2.5 Ekonomická forma

V této kategorii se zdůrazňují ekonomické (profesní) motivy účastníků. Cestovní ruch se často uskutečňuje v pracovní době. Mezi příklady této formy cestovního ruchu patří obchodní cestovní ruch, kongresový cestovní ruch, výstavnický a veletržní cestovní ruch a incentivní cestovní ruch (stimulační, motivační). Posledním zmíněným příkladem zaměstnavatel motivuje své zaměstnance k výkonu. Často se jedná o bonusy, odměny, které hradí zaměstnavatel (Vystoupil, Šauer 2006).

5.2.6 Specifická forma

Specifický cestovní ruch je motivován na základně určitých specifických motivů účastníka (Vystoupil, Šauer 2006). Je to například prožitkový (nákupní) cestovní ruch, kdy účastník je motivován prožitkem z nakupování, dále politický cestovní ruch (cestovní ruch diplomatů, cestovní ruch spojený s různými politickými akcemi), vojenský cestovní ruch, …

5.3 Druhy cestovního ruchu

Rozdělujeme cestovní ruch podle místa realizace, podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů účasti, podle způsobu a organizace zabezpečení jeho průběhu a podle délky trvání.

5.3.1 Podle místa realizace

Existuje domácí cestovní ruch a zahraniční cestovní ruch.

Domácí cestovní ruch se realizuje cestováním a pobytem občanů mimo místo jejich trvalého bydliště ve vlastním státě. Dále se dělí na regionální a meziregionální (Šilhánková 2010).

V zahraničním cestovním ruchu dochází k překročení státních hranic. Je to souhrn příjezdového a výjezdového cestovního ruchu (Vystoupil, Šauer 2006). Dle Vladimíry Šilhánkové ho členíme na aktivní cestovní ruch, tedy příjezd a pobyt cizinců na území daného státu, pasivní cestovní ruch, charakteristický vycestováním tuzemských obyvatel do zahraničí a jejich zdejším pobytem a tranzitní cestovní ruch, který vzniká při cestování obyvatel jednoho státu přes území druhého státu do třetího státu (Šilhánková 2010).

5.3.2 Podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů účasti

Dle tohoto kritéria dělíme cestovní ruch na volný (komerční) a vázaný (sociální). Ve volném cestovním ruchu si obyvatelé hradí účast svými vlastními příjmy a rozhodují se svobodně. Naopak ve vázaném cestovním ruchu je úhrada účasti doplňována ze společenských fondů. Aby účastník obdržel příspěvek, je vázán ke splnění určitých podmínek, jedná se převážně o lázeňské léčení, či podnikovou rekreaci (Šilhánková 2010).

5.3.3 Podle způsobu a organizace zabezpečení jeho průběhu

Toto kritérium nám rozděluje cestovní ruch na neorganizovaný a organizovaný. V neorganizovaném cestovním ruchu si vše zajišťuje účastník sám. Může i částečně využít služeb cestovní kanceláře (nákup lístků, výměna valut, …). Při organizovaném cestovním ruchu vše zajišťuje organizace, např. cestovní kancelář (Šilhánková 2010).

5.3.4 Podle délky trvání cesty

Podle délky trvání dělíme cestovní ruch na krátkodobý a dlouhodobý. Krátkodobý cestovní ruch je pobyt mimo trvalé bydliště do tří dnů a dlouhodobý cestovní ruch je pobyt mimo trvalé bydliště delší než tři dny, ale ne delší než půl roku (Šilhánková 2010).

5.4 Předpoklady cestovního ruchu

Předpoklady cestovního ruchu se rozumí souhrn přírodních a antropogenních aspektů, včetně jejich vazeb k okolí, díky kterým je možno realizovat cestovní ruch. Dle základního členění existují lokalizační, selektivní a realizační předpoklady.

5.4.1 Lokalizační předpoklady

Lokalizační faktory mají rozhodující postavení pro výskyt cestovního ruchu. Většinou se jedná o přírodní předpoklady, tedy klima, reliéf, flóra, fauna, kvalita vzduchu, atd., a dále o kulturně historické předpoklady, jako jsou lidové tradice, lidmi vytvořené atraktivity, folklór a umění, struktura institucí státní a místní správy a samosprávy (Vystoupil, Šauer, Trousil 2015).

5.4.2 Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady vyjadřují, jak je společnost způsobilá zúčastnit se cestovního ruchu. Umožňují výběr účastníků. Projevují se geograficky na určitém území. Mají zásadní význam pro rozvoj území. Existují objektivní a subjektivní faktory, které ovlivňují předpoklady cestovního ruchu.

Objektivní faktory: základní politické rozložení světa, mírové uspořádání bez válečných konfliktů, vnitropolitická situace zemí, apod.

Subjektivní faktory: kulturní úroveň, vzdělanost, psychologické pohnutky, apod. Důležitá je reklama a propagace, která ovlivní současné trendy, a tedy i příliv cestovního ruchu do konkrétních oblastí (Šilhánková 2010).

5.4.3 Realizační předpoklady

Jsou rozhodující pro uskutečnění samotného cestovního ruchu. Umožňují účastníkům realizaci cestovního ruchu v pro ně nejpříznivějších oblastí. Dělí se na komunikační podmínky a materiálně-technickou základnu.

Komunikační podmínky: doprava (silniční, železniční, letecká, vodní).

Materiálně-technická základna: ubytovací zařízení, stravovací zařízení, doplňková zařízení cestovního ruchu s rekreační funkcí, jako jsou hřiště, bazény, tělocvičny, tenisové kurty, atd. (Šilhánková 2010).

5.5 Vliv cestovního ruchu na regionální rozvoj

Cestovní ruch přímo souvisí s ostatními odvětvími, jako je doprava, stavebnictví, kultura, zdravotnictví, průmysl, zemědělství, služby. Je pro ně hybnou silou, přispívá k větší stavební produkci, posiluje finanční služby v oblasti investičních úvěrů a individuálního hypotečního financování pro majitele (Gujdová 2013). Tím jsou myšleny apartmány, chaty, víkendové domy, apod.

Právě inovace v cestovním ruchu mohou být spouštěčem rozvoje regionu. S novou inovativní atraktivitou v regionu se může cestovní ruch stát hlavním zdrojem příjmů. Z regionu, který nebyl nikterak turisticky atraktivní, se může pomocí inovace stát centrum cestovního ruchu v dané oblasti.

Dle Denisy Gujdové aktivity cestovního ruchu vytváří velký podíl přidané hodnoty. Vytvářejí nová pracovní místa a zaměstnávají místní obyvatele, generují kapitálové příjmy, umožňují pozemkovou rentu. Cestovní ruch svým podílem na tvorbě HDP otevírá potenciál pro příliv množství investic. Ve světě podnikání se do cestovního

ruchu zapojují různě velké podnikatelské subjekty (od celosvětových sítí hotelů, aerolinií, až po malé, střední podniky, i živnostníky). Nejvíce subjektů tvoří restaurace, ubytovací zařízení a cestovní kanceláře. Na trhu práce se cestovní ruch podílí nejen na zaměstnanosti, ale také na vzdělávání a mobilitě lidských zdrojů. Zároveň vytváří flexibilní trh. Pomocí rekvalifikačních kurzů dokáže přinést další lidské zdroje (přistěhovalci, pracovníci různých věkových kategorií, …).

V regionální politice jsou důležitá různá strategická seskupení, partnerství, která posilují původní hodnoty regionu a znovuobjevují místní kultury a identity. Tím vytváří koordinované postupy a modely vzájemné spolupráce. Základním prvkem udržitelné politiky jsou partnerství veřejného a soukromého sektoru. Jejich činností se posiluje konkurenceschopnost a příliv investic. Tímto se postupně vyrovnává ekonomika a regionální rozdíly (Gujdová 2013). Cestovní ruch se stává pro mikroregiony a regiony nástrojem diverzifikace, pilířem pro hospodářský růst, iniciátorem partnerství, …

5.5.1 Vliv venkovského cestovního ruchu na regionální rozvoj

Zkoumané území zahrnuje velkou část venkovského prostředí. Součástí obce Železná Ruda je i turisticky velmi atraktivní Špičák, nebo například vesnice Hojsova Stráž.

Cestovní ruch hraje významnou roli v rozvoji regionů, a to především i v regionech venkovského charakteru, či zaostalejších příhraničních regionech. Rozvoj venkova se netýká pouze podpory zemědělství, ale, a to zvláště v posledních letech, roste význam podpory nezemědělských aktivit (včetně cestovního ruchu).

Cestovní ruch na venkově oživuje venkovské prostory a zmírňuje vysidlování. Přináší příjmy, vytváří nové pracovní pozice, celkově přispívá ke zlepšení kvality života. Z pohledu jiného, než ekonomického, cestovní ruch přináší sociální nebo environmentální přínosy. Mezi příklady patří životaschopnost venkovského regionu, zachování typických krajinných znaků venkova a původního venkovského stylu života, apod. Ale naopak, cestovní ruch krajinu postupně urbanizuje, a to například postupným rozvojem infrastruktury.

Často se v souvislosti s venkovským cestovním ruchem hovoří o udržitelném rozvoji území. Tím je myšleno, že činnosti vykonávané na venkově by měly vykazovat znaky udržitelnosti (odpovědnost vůči lokalitě a místní komunitě). Takový rozvoj venkova, který by zachovával venkovskou krajinu a zajišťoval sociální blahobyt (jako je bezpečnost, zdraví, vzdělání, příjmy, …), by měl využívat místní zdroje (zemědělství,

cestovní ruch, místní řemeslnou výrobu, venkovské tradice a zvyklosti), měl by jít zdola nahoru (již zmíněný bottom-up koncept), měl by to být endogenní rozvoj (založen na efektivním využívání místních zdrojů a na účasti místních aktérů) a měl by to být teritoriální rozvoj, který by kladl důraz na dané území jako základní prvek pro rozvoj a konkurenceschopnost (Šimková 2015).

6 Vymezení regionu

Zkoumané území Železná Ruda se nachází v Plzeňském kraji na česko-německé hranici. Leží v okrese Klatovy, na severu sousedí s Hamry, Nýrskem a Dešenicemi, na východě sousedí s Čachrovem a jihovýchodně s Prášily. Západní mezistátní hranice odděluje Železnou Rudu od Bavorské Rudy. Zde největší částí sousedí s obcí Bayerisch Eisenstein v Dolním Bavorsku. Ta leží v okrese Regen, stejně jako jihozápadní soused Železné Rudy, obec Lindberg. Na severozápadě sousedí s obcí Lohberg, ležící v okrese Cham.

Železná Ruda je obec se statusem města, její rozloha činí 79,79 km². Žije zde přibližně 1600 obyvatel. Má 6 místních částí, jsou to: Alžbětín, Debrník, Hojsova Stráž, Pancíř, Špičák a Železná Ruda.

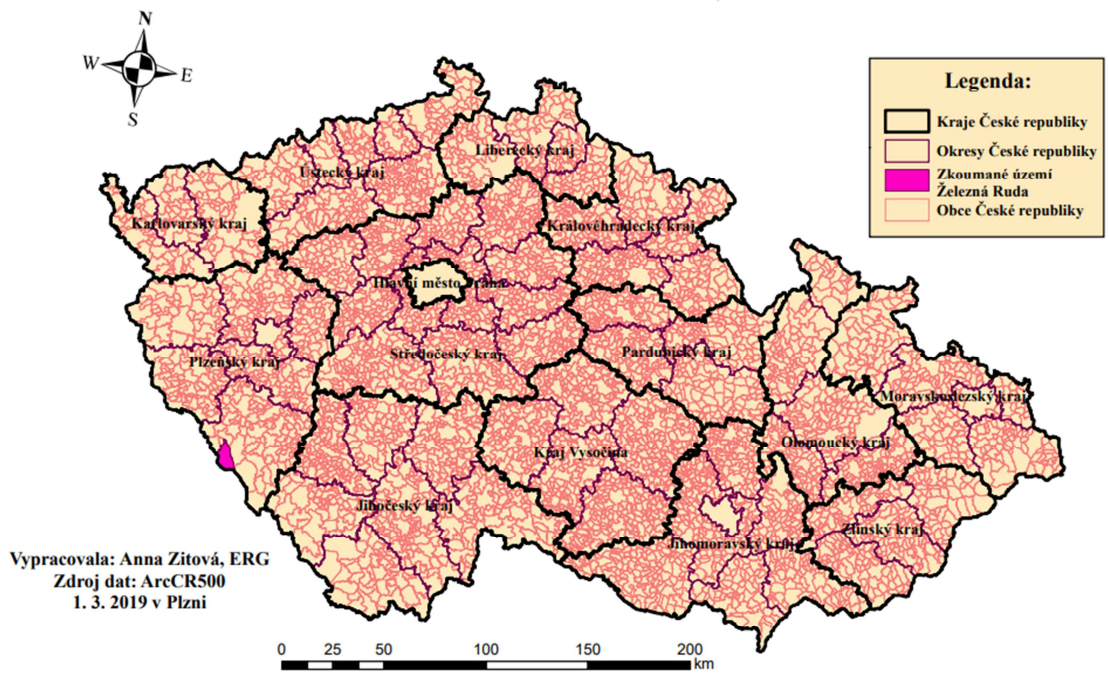

Mapa 1: Poloha Železné Rudy v České republice

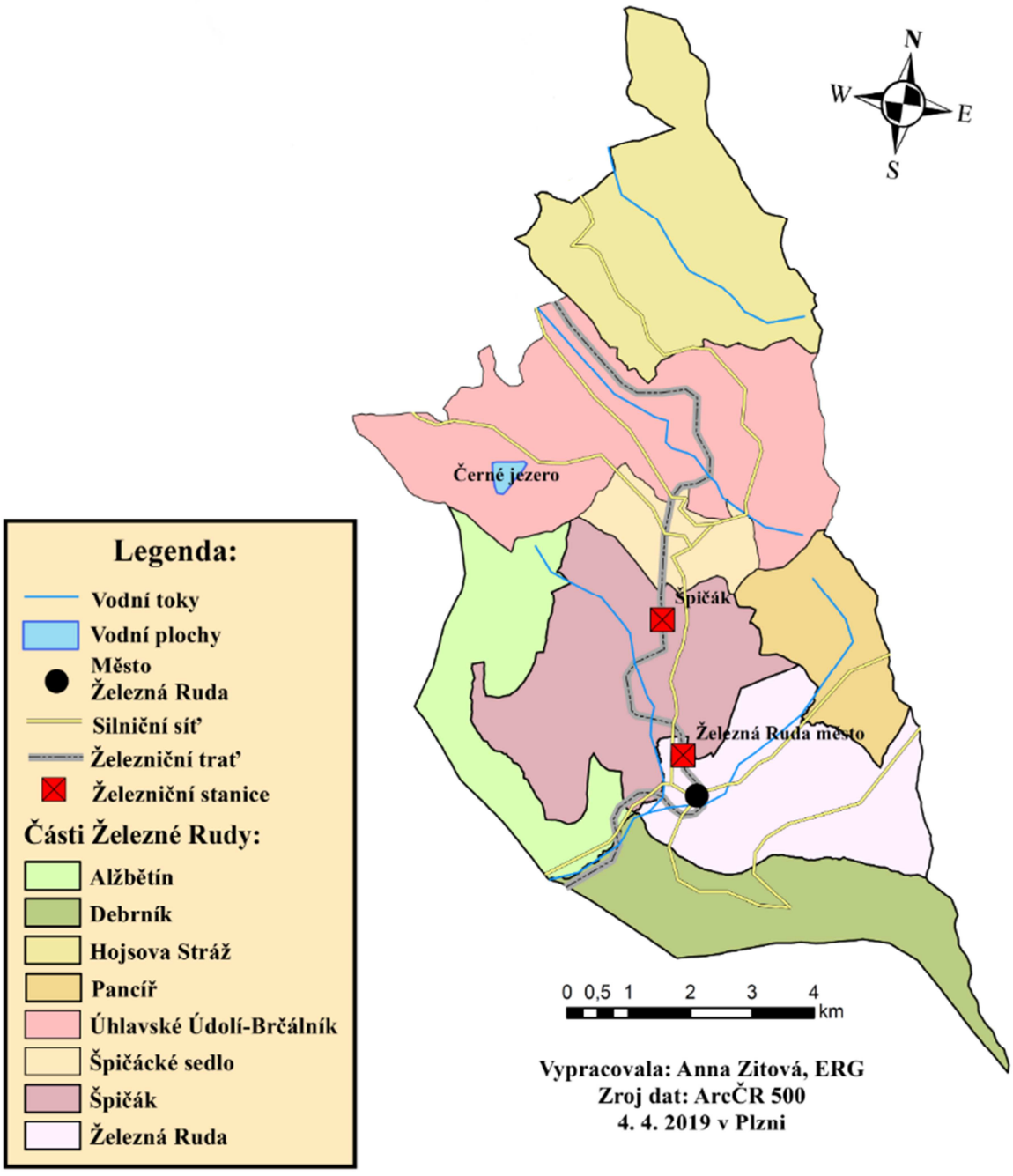

Mapa 2: Členění obce Železná Ruda s vyznačením vybraných ukazatelů

7 Analýza a hodnocení vybraných inovací v cestovním ruchu na Železnorudsku

Železná Ruda patří mezi turistická centra České republiky. Zejména tomu tak je v zimním období, kdy obec návštěvníkům nabízí nejenom lyžařská střediska, jako je například Špičák a Belveder, ale i mnoho běžkařských tras a dalších možností, jak trávit volný čas. V letním období nabízí pro sportovně laděné turisty hustou síť udržovaných turistických stezek, naučných stezek či značených cyklotras. Během celého roku jsou zde uskutečňovány různé akce, slavnosti a festivaly.

Pro Železnou Rudu je nejvíce typická sportovně turistická forma cestovního ruchu, dále pak rekreační forma, společenská forma, kulturní forma či ekonomická forma. Dle lokalizačních předpokladů cestovního ruchu jsou v obci největší atraktivitou právě přírodní předpoklady. Realizační předpoklady tohoto území mají poměrně dobrou úroveň. Obcí prochází železniční trať, která vede z Plzně přes Klatovy do Železné Rudy a pokračuje ze stanice Železná Ruda - Alžbětín do Německa, do města Plattling. V obci se dále nachází silnice I/27, která začíná na hraničním přechodu v Železné Rudě, vede přes Klatovy, Plzeň, až do Dubí. S touto silnicí se kříží silnice II/190, která obcí také prochází. Materiálně-technická základna je zde také dostačující, například v roce 2017 bylo v obci 64 ubytovacích zařízení. Obec se potýká se stárnutím budov a jejich uzavíráním, s tím souvisí i trend výstavby druhého bydlení (tzv. rekreačních bytů), který se zde začíná rozvíjet.

Následující informace byla získána terénním výzkumem, převážně díky expertnímu rozhovoru se současným starostou Ing. Filipem Smolou, panem Vladimírem Kasíkem, majitelem areálu Špičák, rozhovorem s vedoucím finančního odboru Ing. Vlastimilem Valešem a rozhovorem se správcem webových stránek Mgr. Pavlem Hladkým, který se velmi orientuje v této problematice. Pro zisk dat byla také významná návštěva informačního a environmentálního centra.

Informace zobrazují vybrané inovace, které se týkají cestovního ruchu zkoumané oblasti, a které svým zavedením napomohly ke konkurenceschopnosti regionu a samotnému regionálnímu rozvoji.

7.1 Webové stránky města

Webové stránky města tvoří jeho image v internetovém prostředí. Je důležité, aby v nynějším online světě mělo město zajímavé, moderní a přehledné webové stránky. Proto nepřehlédnutelnou inovací, kterou město realizovalo, je změna webových stránek.

V dnešní době je nutností webové stránky neustále aktualizovat, technicky posouvat dopředu, aby odpovídaly současnému technickému pokroku a esteticky měnit, aby nebyly zastaralé, ale moderní. A proto také jsou stránky Železné Rudy modernizovány každé čtyři roky. Dále se také pravidelně denně aktualizují (aktuální informace infocentrem, či městským úřadem). Železná Ruda dlouhou dobu spadala pouze pod stránky regionu Šumava (www.sumavanet.cz). Iniciativou města proto bylo vytvořit vlastní stránky, které by zejména propagovaly samotnou Železnou Rudu. Nyní se Železná Ruda prezentuje zcela samostatně, ale stále je navázána na regionální server ŠumavaNet.CZ. Ten je zároveň datovou platformou pro další okolní obce a instituce. Tato provázanost je velikou výhodou, jelikož se návštěvník snadno dostane ke všem potřebným informacím, které se netýkají pouze Železné Rudy. Navíc na portále ŠumavaNet.CZ je Železnorudsko intenzivně propagováno, a to jak na úvodní stránce portálu, tak i na podstránkách a v jednotlivých sekcích. Proto tím propagace této oblasti nabývá na mnohem vyšší intenzitě.

Pod ŠumavaNet.CZ nespadají pouze webové stránky Železné Rudy, ale i ostatní okolní obce. Zpracovává stránky Mikroregionu Šumava západ (MŠZ) a stránky většiny měst a obcí v něm sdružených (kromě Horské Kvildy všechny). Proto se zajímavé články o Železnorudsku nacházejí i na těchto stránkách a obohacují tak turistickou propagaci celého regionu. Dále je do stránek integrován interaktivní mapový systém. Je to jedinečný přístup, který je uplatňován u všech měst a obcí na Šumavě a v Pošumaví, které firma ŠumavaNet.CZ spravuje. Firma za něj získala mnoho ocenění (například i Zlatý erb nejlepšího regionálního serveru České republiky).

Propojení stránky ŠumavaNet.CZ na stránky Mikroregionu Šumava západ je v souladu se zpracovanou a schválenou strategií mikroregionu. ŠumavaNet.CZ svojí koncepcí naplňuje tuto strategii, ve které jde o sladění a vzájemnou intenzivní (i datovou) propojenost jednotlivých obcí, včetně jejich prezentace.

Součástí stránek Železné Rudy jsou stránky městského úřadu (www.zelezna-ruda.cz/muruda/). Ty umožňují přímou a snadnou obsluhu pracovníkům úřadu. Navíc jsou přístupné i pro slabozraké a slepce.

Stránky infocentra spadají na rozdíl od stránek městského úřadu pod ŠumavaNet.CZ (www.sumavanet.cz/itcruda/). ŠumavaNet.CZ spravuje stránky více než dvaceti infocenter z celé Šumavy (tzv. informační systém infocenter). Proto prezentace jednotlivých návštěvnických informačních center, i přes svoji grafickou odlišnost, mají všechny jednotný, přehledný a relativně jednoduchý styl. Také jsou všechny stránky propojené pomocí jednoduchého přepínače. Tato podobnost a provázanost napomáhá pracovníkům jednotlivých infocenter k jednodušší obsluze zákazníků.

Dále je ŠumavaNet.CZ partnerským portálem portálu Krajského úřadu v Plzni. V tomto spojení dochází nejenom k rozšíření propagace, ale i k četným datovým propojením, jako je například zapsání akce infocentrem, přičemž se akce zobrazí nejenom na stránkách Železné Rudy, okolních obcí, na portále ŠumavaNet.CZ, ale i na portále Plzeňského kraje. To je obrovským přínosem nejenom pro samotnou Železnou Rudu, ale i okolní obce napojené na tento systém.

Nutností při změně webových stránek na vlastní internetovou adresu bylo aktualizovat, či upřesnit některé informace, jako například parkovací systém, seznam ubytovacích zařízení, kalendář akcí, otevírací doby apod. Zatím změna úpravy stránek stále probíhá, ale nové stránky pod vlastní webovou adresou jsou již v provozu (www.zelezna-ruda.cz). Ty již svým názvem propagují název samotného města, nikoliv celého regionu Šumava.

Kalendář akcí, který je na stránkách nyní umístěn, obsahuje bezkonkurenčně největší množství zapsaných akcí v regionu. Tyto akce je možno zobrazit snadným způsobem, a to podle data, typu či místa konání. Do tohoto kalendáře mohou pořadatelé akcí zdarma své akce zapisovat, ověření uživatelé mohou i zdarma vkládat obrázky a plakáty. Navíc se vše propaguje nejenom na webu Železné Rudy, ale i na stránkách okolních měst a obcí, jako jsou Klatovy, Nýrsko, Sušice, …, mikroregionů, infocenter, informačním serveru ŠumavaNet.CZ i na připravovaném česko-bavorském portále Šumava bez hranic a pravidelně se exportují na portál Plzeňského kraje. Proto tedy se zápisem do kalendáře akcí se tato akce zobrazí na několika desítkách dalších stránek. Pomocí tohoto nástroje je tedy propagace mnohem snazší a účelnější.

Dalším významným počinem je budování česko-bavorského portálu Šumava bez hranic. V rámci tohoto projektu, kterému je mimo jiné věnována kapitola 7.5 Přeshraniční spolupráce, je v současnosti ve spolupráci s českými a bavorskými obcemi připravován rozsáhlý webový portál, na kterém budou propagovány turistické zajímavosti a akce z českých a bavorských obcí. Na webu nebudou pouze zajímavosti a aktuality z české strany hranic, ale i z bavorských obcí Bayerisch Eisenstein, Frauenau, Lindberg, Spiegelau, Neuschönau, St. Oswald - Riedlhütte, Grafenau, Schönberg. I tento nový web bude datově napojen na ŠumavaNet.CZ a stránky obcí. Proto budou turistické zajímavosti a akce z okolních obcí, včetně Železné Rudy, také obohacovat tento portál, a to dokonce ve třech jazycích (čeština, němčina, angličtina). Součástí projektu je i vyznačení 13 turistických stezek (o nových naučných stezkách, které se týkají Železnorudska, je více psáno v kapitole 7.5 Přeshraniční spolupráce). Detailní popisy stezek budou prezentovány na novém portále, a zároveň budou i na portále ŠumavaNet.CZ. Díky provázanosti webových stránek ŠumavaNet.CZ s weby okolních obcí budou nově prezentované informace součástí i webových stránek obcí, které spadají pod ŠumavaNet.CZ, včetně stránek Železné Rudy.

Mezi velmi významnou část propagace webových stránek Železné Rudy patří umístění na vyhledávačích. Stránky www.zelezna-ruda.cz mají dlouhodobě velmi dobrou pozici, a to díky těsnému provázání a intenzivní propagaci na portále ŠumavaNet.CZ. Právě tato obsahová provázanost výrazně navyšuje tzv. pageranking. PageRank je číslo, které je Googlem přiřazováno ke každé URL adrese, svým způsobem vyjadřuje věrohodnost či důležitost dané stránky. Pageranking tedy rozhoduje o pozici stránek při zadávání klíčových slov do vyhledávače. Při hledání města Železné Rudy na Googlu nebo Seznamu obsazuje stránka www.zelezna-ruda.cz první místa (viz přílohy A a B, kde je pro objektivnost hledání využito anonymní okno, jelikož Google personalizuje výsledky podle polohy i předchozího hledání uživatele). V jiných zimních turistických centrech je častější, že první pozice obsazují spíše stránky velkých skicenter (např. viz příloha C, také zobrazena pomocí anonymního okna). To je obrovským přínosem pro návštěvnost webových stránek.

Tabulka 2: Návštěvnost webových stránek za rok 2018

Počet návštěvníků	399 086
Počet zobrazení stránek	891 318

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Pokud návštěvník webových stránek má zájem o informace týkající se Železné Rudy, jsou nynější webové stránky o poznání přehlednější. Z rozhovoru s panem starostou Ing. Filipem Smolou bylo ovšem zřejmé, že současný vzhled webových stránek rozhodně není konečný, stále se na něm pracuje a vylepšuje se.

Tato inovace - nové webové stránky za účelem výraznější propagace města Železné Rudy - je marketingovou inovací, protože město zvolilo novou strategii v oblasti reklamy. Postupně dochází i ke změně designu webových stránek, aby byly pro návštěvníky atraktivnější a přehlednější. Důvodem, proč k této inovaci došlo, byla nutnost aktuálnosti webových stránek, technický pokrok, ale i vysoká návštěvnost webových stránek, kdy je podle města nezbytností, aby webové stránky byly aktuální, uspořádané a obsahovaly všechny potřebné informace.

7.2 Environmentální centrum

Významnou inovací v Železné Rudě byl vznik nového environmentálního centra (viz příloha D), které bylo pro návštěvníky otevřeno 1. dubna 2016. Bylo dáno do provozu díky podpoře Státního fondu životního prostředí ČR z Operačního programu životního prostředí, dále díky prostředkům Evropské unie, či příspěvku samotného města. Pro Železnou Rudu tato investice byla největší za posledních 5 let. Opravy budovy začaly již v roce 2014.

Samotné environmentální centrum je nyní ve stejné budově jako informační centrum, a to v bývalé základní škole na třídě 1. máje. Celý objekt je koncipován jako návštěvnické centrum pro širokou veřejnost. Mimo sezónu je otevřeno každý den kromě pondělí, v zimní sezoně je otevřeno denně. Vstup je zdarma.

V budově se celkem nacházejí tři patra. V přízemí se nachází muzeum lyžování (viz příloha E). Zde návštěvníci mohou poznat historii zimních sportů na Železnorudsku. Poznají prvopočátky šumavského lyžování a jeho minulost až do roku 1950. Dále v tomto patře mohou navštívit informační centrum, knihovnu věnovanou profesoru Juliovi Milošovi Komárkovi, významnému rodákovi, odborníkovi na lesnictví a myslivost, či naleznout klubovnu, která slouží k prezentaci místních autorů. V prvním patře návštěvníci naleznou expozice flóry a fauny Šumavy, a to konkrétně zde lze navštívit několik kabinetů: kabinet čápa černého, kabinet geologie a geomorfologie, kabinet šumavských lesů, kabinet bylin a hub, kabinet bobra evropského a kabinet jelena lesního (příklady kabinetů, vybavení a naučných prvků viz přílohy F, G, H, CH, I, J). V budově dále je 3D kino s kapacitou

dvaceti míst, ve kterém se promítají filmy o přírodě, nebo například přednášková místnost až pro 70 lidí, která slouží i jako komunitní centrum pro místní občany.

Centrum se snaží moderním, hravým a interaktivním způsobem učit děti i dospělé o místní přírodě. To je také jeden z důvodů, proč se centrum stalo jedním z turisticky nejvyhledávanějších cílů v Železné Rudě. Úkolem centra je zvýšit atraktivitu oblasti a nabídnout turistům další důvod, aby v oblasti zůstávali více dnů.

Tato inovace je produktovou inovací. Do města se zavádí nová služba v podobě environmentálního centra. Díky této inovaci mají turisté další možnost využití volného času, a to například i během nepříznivého počasí. Proto tato nová služba napomáhá k udržení návštěvníků v oblasti po delší dobu, než pouze jeden den. Dle terénního výzkumu je patrné, že inovace byla velice úspěšná a ze strany návštěvníků je zřejmý velice pozitivní ohlas.

Dalším faktem je to, že informační a environmentální centrum se nachází v centru města, v budově bývalé základní školy, která byla zchátralá a 13 let nevyužívaná. Původní účel budovy po uzavření školy bylo ji pronajímat jako obchodní prostory, ale s úbytkem německých turistů o budovu přestal být zájem. Proto s touto inovací přišla i dotace a příliv potřebných financí, díky kterým došlo k rekonstrukci budovy v centrální části města, a tedy i k významnému regionálnímu rozvoji. Část, kde se centrum nachází, získalo atraktivnější vzhled jak pro návštěvníky, tak i pro místní občany.

Inovace tedy byla prospěšná i pro samotné město a je důkazem toho, jak cestovní ruch a jeho inovace mohou konkrétně přispět k rozvoji regionu.

V následující tabulce je zaznamenána návštěvnost centra od jeho založení až do roku 2018.

Tabulka 3: Návštěvnost centra od jeho založení

Rok	**Počet návštěvníků**
2016	28 199
2017	34 185
2018	46 475

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

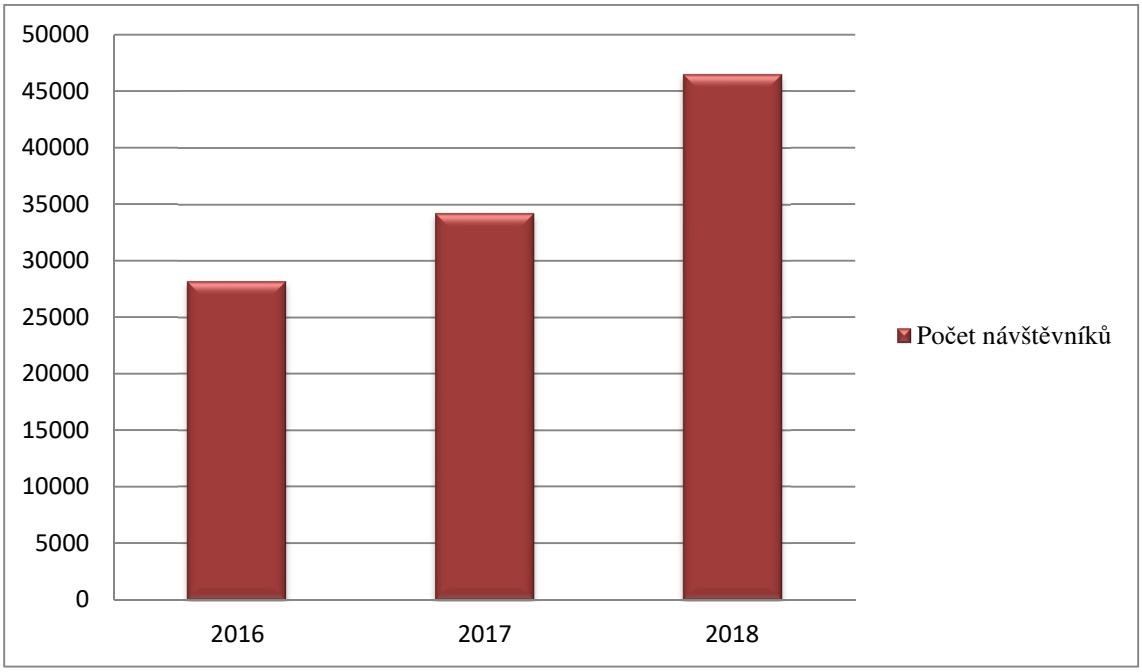

Graf 1: Vývoj návštěvnosti centra od jeho založení
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Dle grafu je vidět, že návštěvnost centra je každý rok větší. A to v roce 2018 je bezmála dvojnásobná, než v roce založení centra. Je vidět, že zájem roste i díky větší informovanosti o samotné existenci této nové služby. Centrum také zvolilo novou strategii v oblasti propagace, a to umístěním několika nových reklamních tabulí (viz přílohy K a L), které turisty informují o poloze centra. Tato strategie by se dala považovat za marketingovou inovaci, jelikož se jedná o novou reklamní metodu.

Prozatím v lednu a únoru roku 2019 návštěvnost předčila leden i únor roku 2017 a 2018 (viz přílohy M a N), proto lze předpokládat, že i letošní návštěvnost bude vyšší než loňská. Právě tato rostoucí tendence návštěvnosti dokazuje úspěšnost této inovace v cestovním ruchu.

7.3 Ekologický vláček „Šumaváček“

V Železné Rudě se otevřela nová turistická atrakce - silniční vláček (viz příloha O), která je hlavně lákadlem pro děti, ale ocení ji i senioři, či imobilní turisté. Černé jezero, kam vláček míří, leží již v CHKO Šumava, proto vozíčkáři, kteří se tam chtěli vydat, museli žádat Správu národního parku o výjimku průjezdu autem. Na výjimku jezdí i tento nový vláček.

Vláček tvoří lokomotiva poháněna motorem na zemní plyn (CNG) a dvěma vagóny pojmenovanými podle partnerských měst Železné Rudy – Aldeno a Zernez. Vláček splňuje veškeré emisní normy. Výrobcem vláčku je firma FUN RIDES TECH,

která se zabývá výrobou silničních vláčků a zábavných atrakcí. Podvozek vláčku je vyroben firmou Iveco. Pořizovací cena vláčku byla 5 000 000 Kč, z toho polovinu pokryla dotace z Ministerstva pro místní rozvoj, další částkou městu přispěl i Plzeňský kraj.

Kapacita tohoto vláčku je 64 míst bez vozíčkáře. S vozíčkářem se kapacita snižuje cca o 6 až 8 míst. Trasa vede z centra Železné Rudy až k Černému jezeru. Spoj ráno vyjíždí z Železné Rudy, dále pokračuje ze Špičáckého sedla k Černému jezeru, kde přes den jezdí a večer se vrací zpět do Železné Rudy. Přistoupit je možné v kterékoli zastávce. Sezona, kdy vláček je v provozu, je od 15. července do 15. září, vždy od úterý do neděle. Jízdní řád se sestavoval tak, aby vyhovoval jak podmínkám daným Správou Národního parku a chráněné krajiny Šumava, tak i Lesům ČR, kteří trasu mezi Špičáckým sedlem a jezerem také využívají. Podrobně je trasa s časy odjezdu uvedena v následujících tabulkách:

Tabulka 4: Jízdní řád vláčku „Šumaváčku“ - Železná Ruda → Černé jezero

Místo odjezdu	**Čas odjezdu**	**Čas odjezdu**	**Čas odjezdu**	**Kilometry**
Železná Ruda, ALMA – autobusová zastávka	9:30	-	-	0
Železná Ruda, Belvedér	9:40	-	-	1,5
Pancíř, Hofmanky	9:55	-	-	5
Špičák, sedlo	10:15	13:00	15:00	6,5
Černé jezero	10:45	13:30	15:30	10

Zdroj: webové stránky města Železná Ruda, https://www.zelezna-ruda.cz/zeleznaruda/fr.asp?tab=snet&id=15656, 2018
Zpracovala Anna Zitová, 2019

Tabulka 5: Jízdní řád vláčku „Šumaváčku“ - Černé jezero → Železná Ruda

Místo odjezdu	**Čas odjezdu**	**Čas odjezdu**	**Čas odjezdu**	**Kilometry**
Černé jezero	11:30	14:00	16:00	0
Špičák, sedlo	12:00	14:30	16:30	1,5
Pancíř, Hofmanky	-	-	16:40	5
Železná Ruda, Belvedér	-	-	16:55	8,5
Železná Ruda, OSTRÝ – autobusová zastávka	-	-	17:05	10

Zdroj: webové stránky města Železná Ruda, https://www.zelezna-ruda.cz/zeleznaruda/fr.asp?tab=snet&id=15656, 2018
Zpracovala Anna Zitová, 2019

Cílem tohoto projektu je rozšířit stávající služby města, nalákat nové turisty a přispět k tomu, že se zde návštěvníkům bude líbit a budou se sem vracet. I přesto, že již v minulosti na této trase existovala doprava, a to v podobě autobusu, který od šedesátých let minulého století do roku 1989 jezdil k Černému jezeru, později ještě krátce v roce 2010, kdy byla linka obnovena, lze tento ekologický vláček považovat za inovativní způsob, jak zvýšit konkurenceschopnost regionu. Nová atraktivní podoba způsobu dopravy, která láká hlavně rodiny s dětmi a vytváří zážitkovou službu pro návštěvníky, i ekologický faktor, který je v dnešní době velice důležitý, jsou velikým přínosem pro region.

Dle již výše zmíněné typologie inovací patří tato inovace do kategorie produktových inovací, jelikož se v regionu zavádí nová služba. Díky této nové službě se výrazně pomůže nejenom imobilním turistům, či seniorům, kteří by bez této novinky jen s obtížemi navštívili lokality jako je Černé jezero, ale zároveň je přidána další možnost, jak trávit volný čas v Železné Rudě. Neopomenutelným faktem je i to, že vzhled vláčku je velmi atraktivní pro děti, tudíž vytváří velké lákadlo pro rodiny s dětmi. Patří mezi další inovace, které se snaží dát návštěvníkům Železnorudska důvod, aby v regionu zůstali více dnů.

To, že tato inovace byla velice úspěšná, dokazuje návštěvnost vláčku. Ten byl neustále plný. Proto i současný starosta zvažuje možnost, že do budoucna změní jízdní řád a zvýší frekvenci jízd. Svoji první sezonu jezdil vláček třikrát za den. Celkem město za provoz za dobu dvou měsíců vláčku utržilo částku 707 940 Kč. Obsazenost byla, kromě několika málo deštivých dnů, kdy kapacita byla naplněna zhruba na 80 %, vždy 100 %. Běžným jevem bylo, že se lidé, co se chtěli svézt, ani do vláčku nevešli.

7.4 Areál Špičák

7.4.1 Špičácká rozhledna

Rozhledna Špičák (viz příloha P) měla být vystavěna mnohem dříve, než ve skutečnosti byla. Již v roce 2006 byly první plány na výstavbu v rámci modernizace celého areálu Špičák. Kvůli vyjednávání se Správou národního parku a CHKO Šumava, jelikož se Špičák nachází v druhé zóně ochrany přírody, kde se bere ohled hlavně na ochranu datlíka tříprstého, tetřívka a tetřeva, byla stavba několikrát odložena a původní plány na rozhlednu s občerstvením a toaletami pozměněny. Investorem je občanské sdružení Tělovýchovná jednota Sportovní areál Špičák. V roce 2011 iniciátoři stavby dostali kladný posudek o vlivu na životní prostředí. Stavba začala

na podzim v roce 2013 a dokončena byla v červnu roku 2014. Oficiální zpřístupnění bylo 26. 7. 2014, ale turistům byla rozhledna přístupná již od 2. 7. 2014.

Samotnou stavbu realizovala společnost Lesní stavby, s.r.o. z Nýrska, ocelovou konstrukci dodala firma PROVOS-metalplast z Klatov a podlahovou krytinu z recyklovaného PVC dodala firma REPLAST PRODUKT z Plzně. Rozhledna je vysoká 26,5 metru, je tvořena ocelovou konstrukcí s dřevěným opláštěním. Nachází se na vrcholu hory Špičák v nadmořské výšce 1202 m. Turisti se k ní mohou dostat nejenom pěšky po značených trasách, ale i pomocí čtyřsedačkové lanové dráhy. Provozní doba je denně od 9:00 do 18:00 hodin a to vždy od 15. června do 15. září.

Díky této rozhledně se vrchol Špičáku stal atraktivnějším i v letních měsících. Je to jedna z inovací, která se snaží vyrovnat velký sezónní rozdíl v návštěvnosti jak areálu Špičák, tak i celé Železné Rudy. Je atraktivním přínosem pro celý region. Výhled z této rozhledny je do všech světových stran, například tedy na Sušicko, Plzeňsko, Čertovo jezero, Boubín, Poledník, do Německa na Javor, při dobré viditelnosti je vidět i na Dachsteinské Alpy. Tato inovace je produktovou inovací, jelikož do regionu je umístěna nová služba.

7.4.2 Špičácké parkoviště

Bezplatné parkovací možnosti blízko oblíbené lyžařské i turistické destinace Ski&bike Špičák byly do roku 2015 poměrně nedostatečné. K dispozici bylo bezplatné parkoviště Kaskády pro 300 osobních automobilů a 50 autobusů, od kterého o víkendech a jarních prázdninách jezdí nonstop až k hotelu Sirotek bezplatný skibus. Dále se u Špičáku nachází soukromé parkoviště s kapacitou 90 aut. Celodenní vstupné stojí 100 Kč. Na předložený parkovací lístek dávají ve špičáckém areálu slevu 50 Kč na permanentku.

K areálu Špičák se dá také dostat vlakem. Nádraží se nachází od sjezdovek pouhých 200 metrů daleko. Vlak přijíždí z Klatov v ranních hodinách každou hodinu, v odpoledních každou druhou hodinu. Dříve byl zájem o tento způsob dopravy větší než nyní. S vlakovou jízdenkou v rámci společného projektu ČD Ski je možnost od 12. ledna do 31. března získat slevu 20 % na jednodenní jízdenku na Špičáku. Nabídka platí, pokud je jízdenka ze směru Plzeň – Klatovy – Špičák a má cílovou stanici Špičák. V roce 2018 využilo tuto možnost celkem 776 lidí.

Tabulka 6: Využití slevy ČD Ski v roce 2018

Sleva: 1 denní 20 % ČD Ski sleva	Počet využití:
Dospělí	597
Mládež	145
Senioři	34
Celkem	776

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Dlouhou dobu očekávané nové parkoviště bylo dokončeno 21. 9. 2015. Toto parkoviště (viz příloha Q) se nachází pouhých 150 metrů od areálu. Z parkoviště je v létě možnost dostat se do areálu po přístupové cestě, v zimě je tato cesta sjezdovkou (viz příloha R). Navíc je možno v zimním období využít bezplatný vlek, který odjíždějící lyžaře vyveze touto cestou zpět k parkovišti. Parkoviště má kapacitu 230 aut a je zcela zdarma. Na parkovišti se již nachází i pokladna pro prodej skipasů (viz příloha T). Celková investice byla 17 mil. Kč. Investorem stavby byl Ski&bike Špičák, výstavbu ale podpořil i Plzeňský kraj.

Po rozhovoru s panem starostou a panem Kasíkem, majitelem areálu, je zřejmé, že tato inovace je velmi zdařilá. Možnost zaparkovat zdarma hned u areálu je obrovským lákadlem pro mnoho turistů. Dle starosty paradoxně ještě větším, než nová rozhledna z roku 2014, o které je psáno v předchozí podkapitole.

Tato inovace patří mezi marketingové inovace, jelikož se tato inovace zaměřuje na lepší splnění potřeb návštěvníků. Svou polohou a bezplatností nové parkoviště zvyšuje atraktivitu a konkurenceschopnost regionu. Díky umístění parkoviště je pro mnohé i pěší turisty snazší dostupnost do míst jako je Černé či Čertovo jezero. V letním období je dále přínosem pro návštěvníky areálu Špičák, Bike parku na Špičáku, nové rozhledny, různých turistických cest, naučných stezek nebo i cyklotras. V zimním období ho ocení zejména lyžaři a snowboardisté, ale i běžkaři, kteří chtějí využít místní běžkařské trasy.

7.4.3 Hodnocení návštěvnosti areálu Špičák

Areál Špičák zaznamenal po výstavbě nové rozhledny a nového parkoviště významný nárůst návštěvnosti. Následující graf dokazuje úspěšnost nové rozhledny.

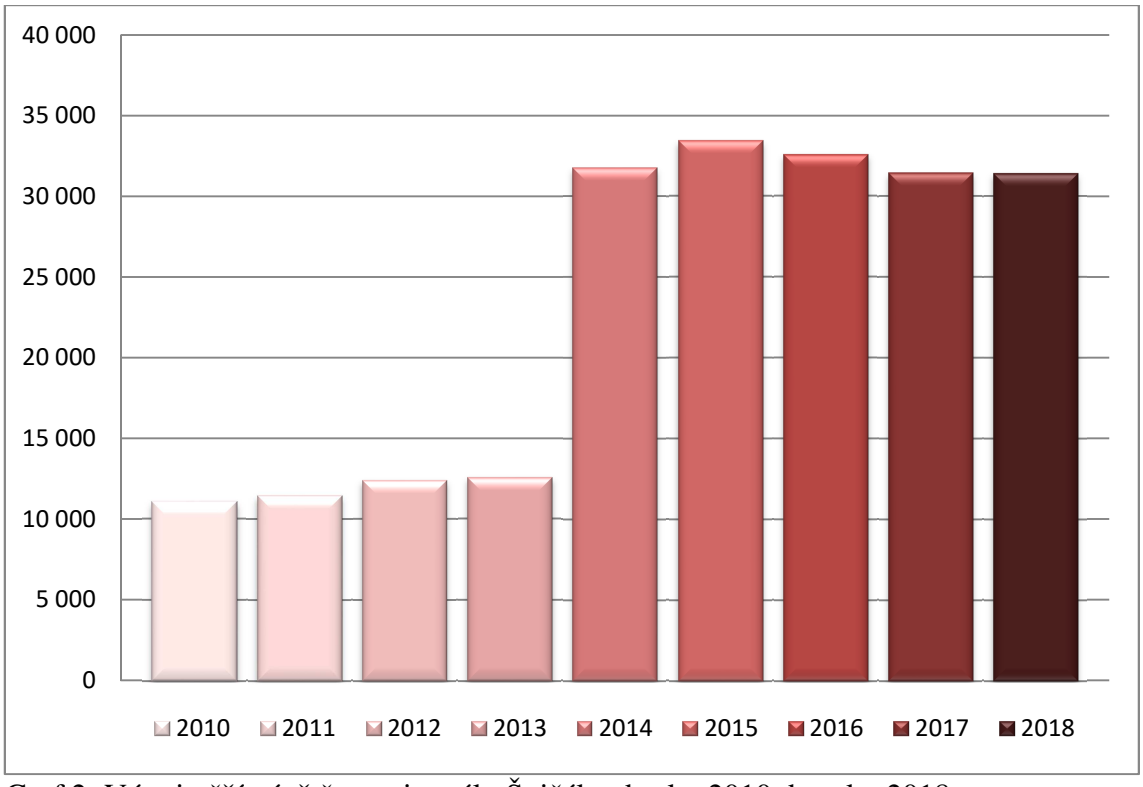

Graf 2: Vývoj pěší návštěvnosti areálu Špičák od roku 2010 do roku 2018
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Je patrné, že tato inovace přilákala mnoho turistů, kteří díky ní navštívili tento areál a zdejší region. Do roku 2013 byla pěší návštěvnost areálu přibližně konstantní, pohybovala se okolo 12 tisíc turistů. Velký rozdíl je vidět právě po výstavbě této nové atraktivity. V roce 2013 navštívilo areál 12 534 turistů, oproti tomu v roce 2014, kdy byla vystavěna nová rozhledna, navštívilo areál 31 766 pěších turistů, což je o 19 232 pěších turistů více. Inovace je tedy velmi zdařilá. V roce 2015 je vidět další, již menší nárůst, konkrétně hodnota činí 33 415 pěších návštěvníků, to je o 1 649 turistů více, než v roce 2014. Je to také nejvyšší hodnota sledovaného období. Tento nárůst může souviset i s druhou inovací areálu Špičák, a to bezplatným parkovištěm z roku 2015.

Následující tabulka a graf zobrazují podrobně letní návštěvnost areálu. Je zde znova zobrazena pěší návštěvnost, tentokrát i v porovnání s návštěvností Bike parku a s Gravity card a celkovou návštěvností. GraVity card je celosezónní jízdenka, která je využitelná pro neomezený vstup do bikeparků po celé Evropě. Dle grafu lze vidět, že zmíněné inovace měly největší ohlas právě u pěších turistů. V roce 2015 byla

největší návštěvnost u všech zkoumaných kategorií. Výstavba nového bezplatného parkoviště na tuto skutečnost měla významný vliv.

Tabulka 7: Návštěvnost areálu Špičák (Bike parku, GraVity card, pěší návštěvnost, celková návštěvnost) od roku 2010 do roku 2018

Rok	Návštěvnost			
	Bike park	GraVity card	Pěší	Celkem
2010	3 209	-	11 059	14 268
2011	5 705	507	11 452	17 664
2012	7 990	846	12 373	21 209
2013	8 701	1 175	12 534	22 410
2014	9 126	1 270	31 766	42 162
2015	10 596	1 310	33 415	45 321
2016	8 869	879	32 549	42 297
2017	7 880	666	31 446	39 992
2018	7 927	783	31 395	40 105

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

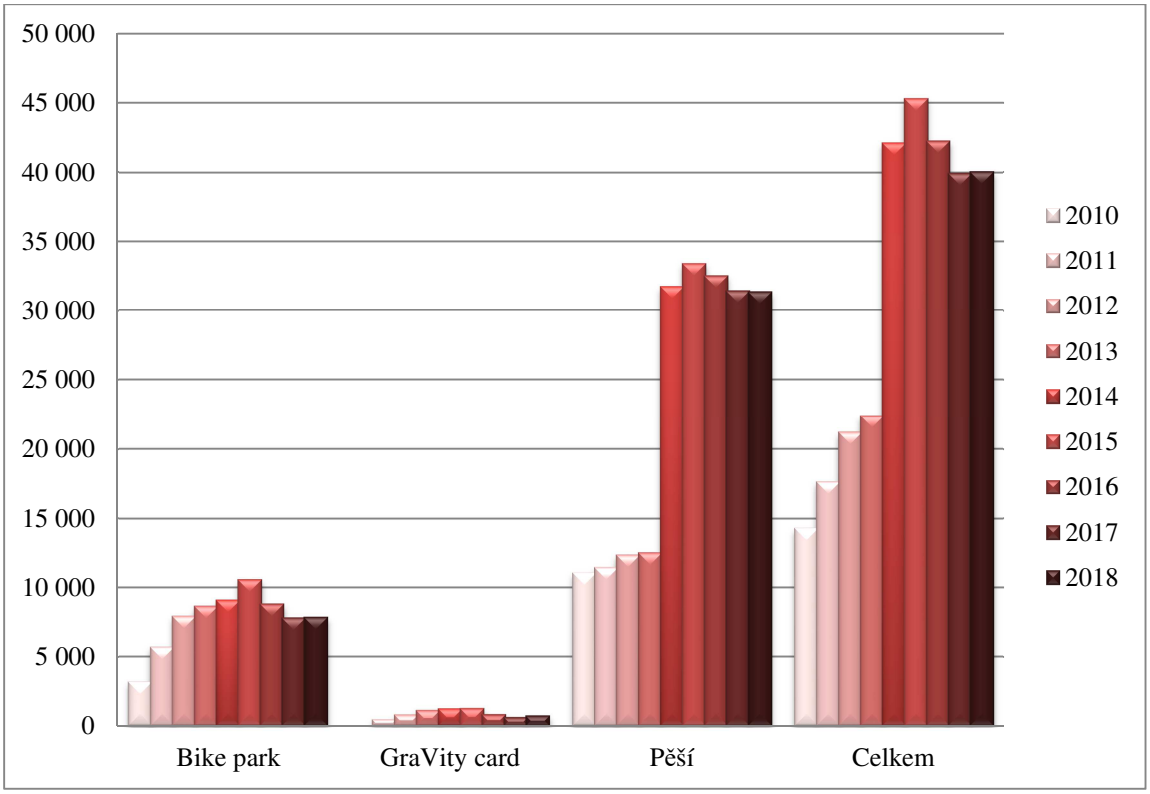

Graf 3: Srovnání letní návštěvnosti Bike parku, s GraVity card, pěší a celkem
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Následující graf znovu zobrazuje celkovou návštěvnost areálu v letním období (tzn. pěší návštěvnost, návštěvnost s GraVity card a návštěvnost bike parku). Je v něm přehledně vidět postupný nárůst návštěvnosti s výrazným skokem v roce 2014.

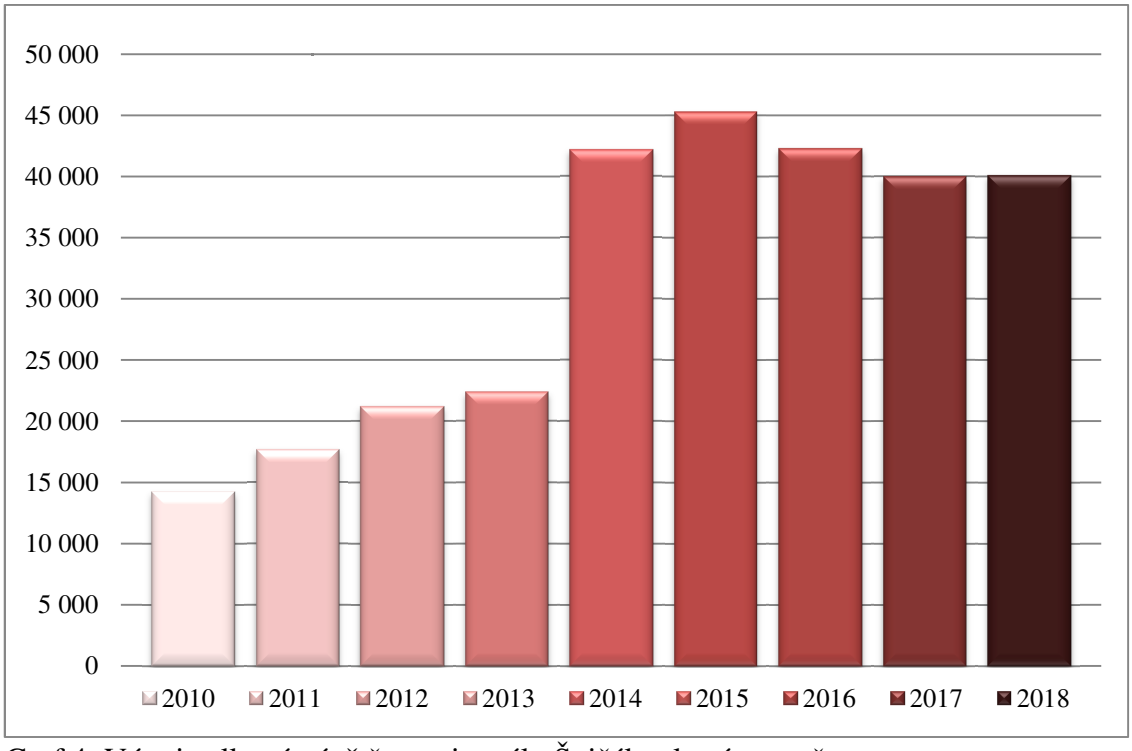

Graf 4: Vývoj celkové návštěvnosti areálu Špičák v letní sezoně
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

V grafu se projevuje vliv již zmíněné nové rozhledny, tak vliv nového parkoviště, kdy v roce 2015 dosáhla návštěvnost areálu nejvyšší hodnoty za sledované období. A to je 45 321 návštěvníků.

Tabulka č. 8 zobrazuje počty návštěvníků v zimních sezónách mezi lety 2006 až 2017. Data jsou poté zpracována v grafu č. 5. V něm lze snadno vidět, které měsíce jsou nejnavštěvovanější.

Tabulka 8: Návštěvnost lanové dráhy Špičák v zimní sezoně od roku 2006 do roku 2017

Roky	**Měsíce**						**Celkem**
	listopad	**prosinec**	**leden**	**únor**	**březen**	**duben**	
2006	4 620	22 862	36 588	37 956	24 826	2 343	129 195
2007	0	0	4 688	21 675	1 035	0	27 398
2008	7 121	20 462	24 554	28 678	12 416	0	93 231
2009	1 581	20 917	30 428	35 376	19 758	1 689	109 749
2010	0	12 180	32 611	37 922	17 895	1 181	101 789
2011	0	22 767	25 451	28 804	14 967	230	92 219
2012	0	16 913	30 814	32 821	15 282	75	95 905
2013	0	18 204	25 896	40 371	0	0	84 471
2014	0	9 919	11 992	35 060	445	0	57 416
2015	0	4 594	23 894	36 297	13 540	0	78 325
2016	0	2 120	26 108	29 739	15 638	0	73 605
2017	0	12 915	33 689	37 392	13 062	0	97 058

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

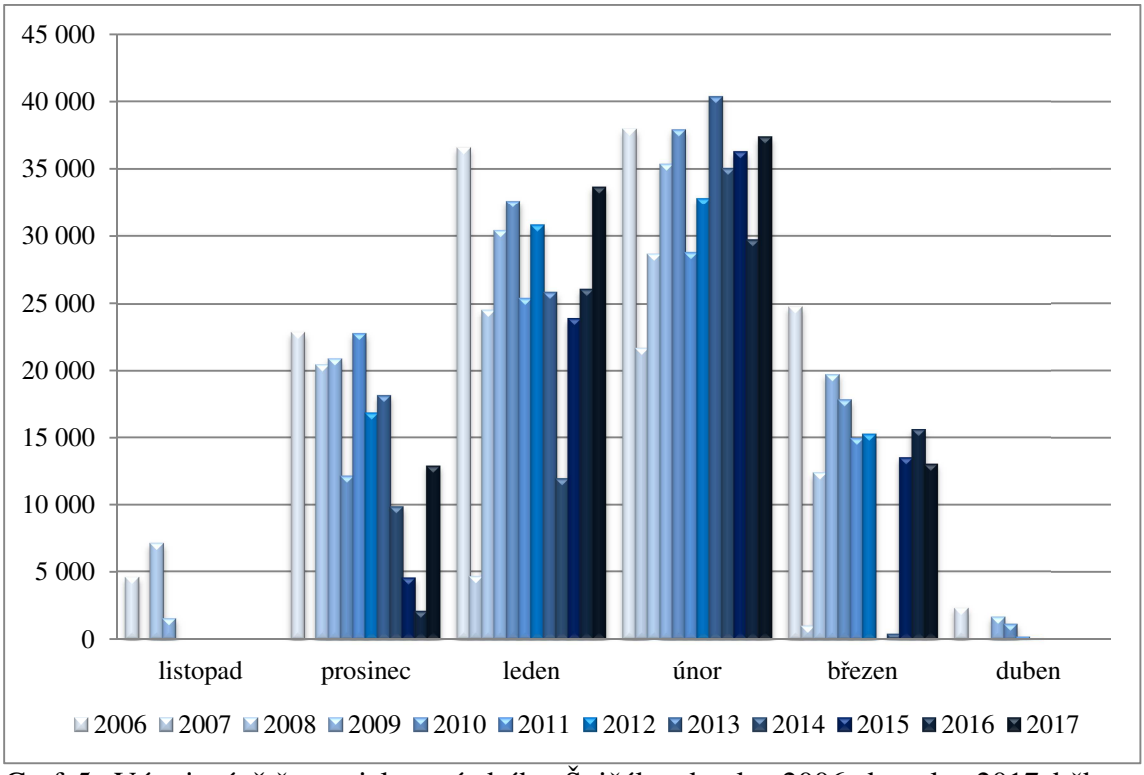

Graf 5: Vývoj návštěvnosti lanové dráhy Špičák od roku 2006 do roku 2017 během jednotlivých zimních měsíců
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Na tomto grafu lze vidět návštěvnost lanové dráhy Špičák od listopadu do dubna od roku 2006 do roku 2017. Zde je nutno vzít v potaz hlavně počasí, které má na návštěvnost největší vliv. Nejnavštěvovanějším měsícem sledovaného období je měsíc únor, poté leden, významné jsou i měsíce prosinec a březen.

7.4.4 Hodnocení inovací v areálu Špičák

Řešené inovace v areálu Špičák byly velice úspěšné. S výstavbou nové rozhledny a nového parkoviště ročně přibylo tisíce návštěvníků. Tento nárůst se ale zejména projevuje v letních měsících. V zimě je návštěvnost ovlivňována převážně sněhovými podmínkami. Proto se tyto inovace mohou hodnotit jako takové, které významně zmírňují vysoký rozdíl mezi letní a zimní návštěvností. Tento rozdíl je patrný v následujícím grafu.

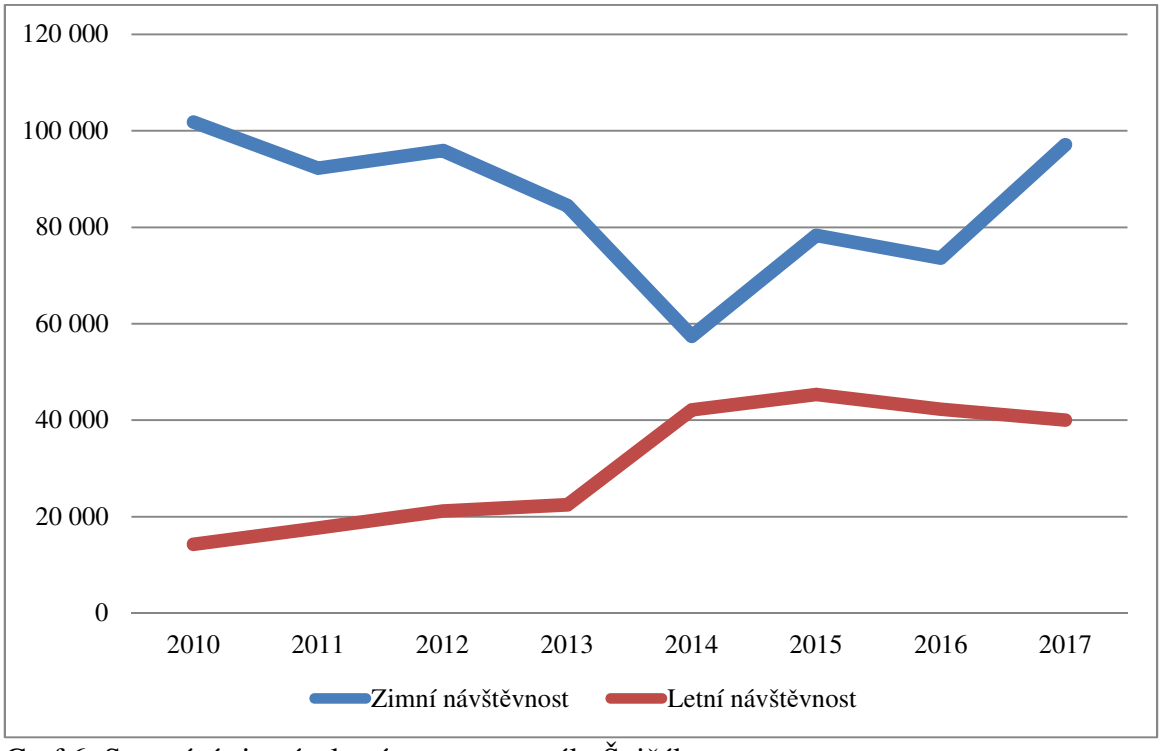

Graf 6: Srovnání zimní a letní sezony v areálu Špičák
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Z tohoto grafu je zřejmé, že návštěvnost v zimním období je všeobecně vyšší než v letním. Do roku 2014 měla křivka zimní návštěvnosti klesající tendenci, ovšem to se tento rok změnilo a v současné době návštěvnost stoupá. Křivka zimní sezony ale nemá zcela vypovídající hodnotu k řešenému tématu. Jak dokazují následující grafy (graf č. 7 a 8), tendence křivky zimní návštěvnosti přibližně odpovídá výšce sněhové pokrývky, rozdíly lze vysvětlit tím, že v grafu není zahrnut faktor míry zasněžování, kvality sněhu, či klimatické podmínky, které svými hodnotami také ovlivňují návštěvnost. Nicméně tyto inovace mohly ovlivnit i řadu návštěvníků v zimním období, kteří by jinak středisko nenavštívili, a proto je důležité je zde zmínit.

Dále je zřejmé, že inovace významně ovlivnily vývoj, kdy křivka letní návštěvnosti se výrazně roku 2014 přiblížila zimní křivce a tedy je vidět zmírnění rozdílů v sezónnosti. To je jasným důkazem pozitivního přínosu řešených inovací pro region. S přílivem turistů do území přichází velký podíl přidané hodnoty, která se projevuje například na zisku jednotlivých podnikatelských subjektů cestovního ruchu, jako jsou restaurace, hotely, apod.

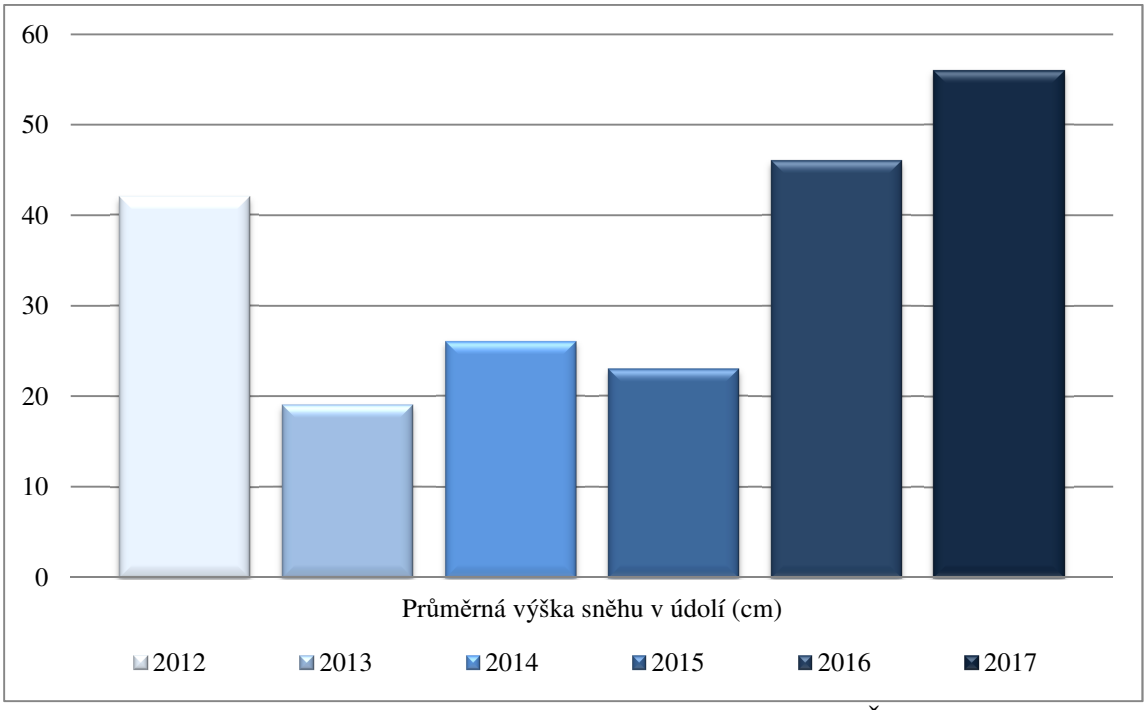

Graf 7: Průměrná výška sněhové pokrývky (v cm) v údolí areálu Špičák od roku 2010 do roku 2017 v zimních měsících
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

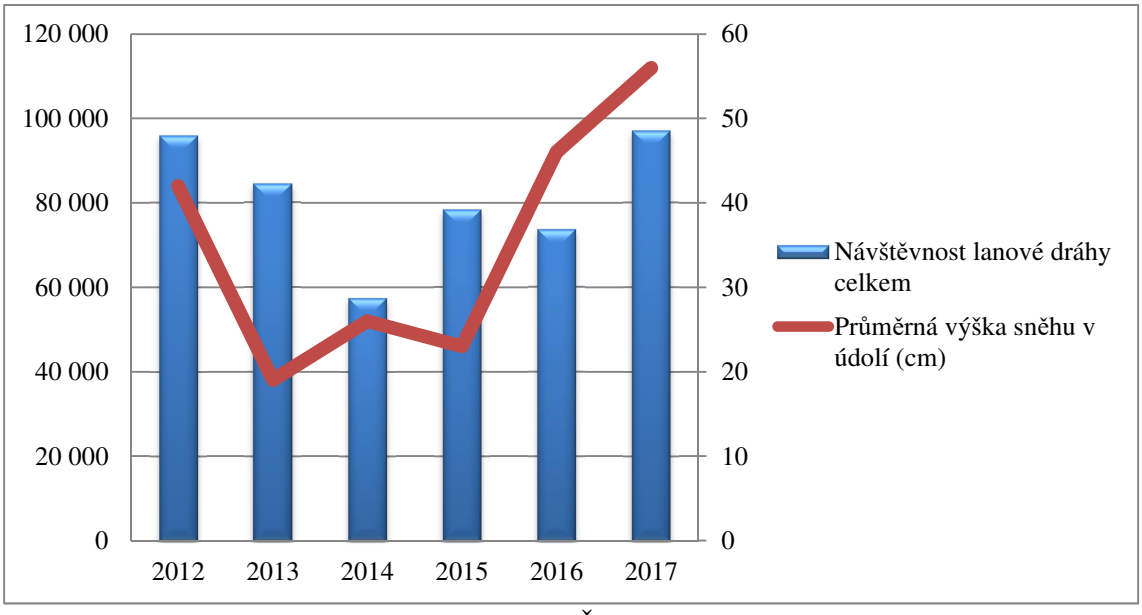

Graf 8: Srovnání návštěvnosti lanové dráhy Špičák v zimním období a průměrné výšky sněhové pokrývky (v cm)
Zdroj: Vlastní zpracování dle dat získaných terénním výzkumem

Dle grafu, který porovnává návštěvnost lanové dráhy a průměrné výšky sněhové pokrývky je vidět, že klesající a růstová tendence obou křivek si svým směrem téměř odpovídá. V roce 2015 je vidět nárůst v návštěvnosti i přes stagnující linii sněhové pokrývky, to lze odůvodnit i výstavbou nového parkoviště.

7.5 Přeshraniční spolupráce

Železná Ruda se zapojuje do Projektů Evropské územní spolupráce (EÚS), a to v rámci mikroregionu Šumava západ. V současné době konkrétně do projektu „Putování srdcem Evropy bez hranic“ (ŠUMAVANET.CZ 2016).

Pro mikroregion Šumava západ je nejperspektivnějším hospodářským a podnikatelským odvětvím právě cestovní ruch. Aktivita v rámci přeshraniční spolupráce je zde zásadní. Turistickou atraktivnost regionu pro návštěvníky lze posoudit především z hledisek polohy a dostupnosti pro domácí i zahraniční návštěvníky, možnosti využití po celý rok, rozsahu a kvality přírodních podmínek a krajinářských hodnot, nabídky kulturních atraktivit, nabídky infrastruktury jak pro pěší, tak pro cykloturisty, či zimní infrastruktury pro turisty, možnosti sportovního využití, nabídky ubytování, stravování, či ostatních služeb, atd. Propojení turistické infrastruktury i s bavorskou stranou Šumavy vzájemně obohacuje jak českou, tak německou nabídku, ze které mají ve výsledku užitek návštěvníci obou stran hranic. Globálním cílem regionu je odstranění bariér a vyrovnání vnitřních regionálních rozdílů v celé česko-bavorské příhraniční oblasti. Dosažení vyšší míry ekonomické, sociální a kulturní integrace je nutný předpoklad pro zlepšení životních a pracovních podmínek místních obyvatel a zvýšení konkurenceschopnosti této oblasti. K dosažení zmíněného cíle je velice důležité využít možnosti přeshraniční spolupráci, všestranně rozvíjet, prohlubovat a posilovat formy přeshraniční spolupráce ve všech dostupných oblastech (Zavřel a kol. 2006).

Příkladem takové spolupráce na Železnorudsku je projekt přeshraniční spolupráce České republiky a Svobodného státu Bavorska „Putování srdcem Evropy bez hranic“. Realizuje se na území západní a centrální Šumavy a Bavorského lesa. Do projektu se konkrétně zapojují: Mikroregion Šumava-západ, Obec Modrava, Obec Dlouhá Ves, ILE Nationalpark Gemeinden Bavorský les, Město Grafenau a Město Schönberg. Realizace projektu probíhá od 1. 7. 2016 do 31. 6. 2019.

Hlavním cílem tohoto projektu je pomoc k udržitelnému rozvoji území Šumavy a Bavorského lesa. Dále napomoci ke konkurenceschopnosti regionu posílením cestovního ruchu, který patří mezi rozhodující zdroje příjmů, vytvoření společné turistické destinace Šumava - Bavorský les, uchování společného přírodního a kulturního dědictví. Cílem je také utvoření společného marketingu území.

V projektu se řeší naučné stezky (Sklářská stezka A a Sklářská stezka B, Dřevařská stezka, Zlatá stezka a Zlatá cesta, Hadí stezka - Železná Ruda, Železná stezka - Železná Ruda, Naučná stezka Železná opona - Železná Ruda, Stezka strážců hranice a Stezka zlatokopů Kašperské Hory, Stezka na poutní místo Křížkov - Hamry, Po stopách Zlaté stezky - Dlouhá Ves), které budou navazovat na stávající stezky a trasy v regionu a budou s nimi vytvářet propojený přeshraniční systém v rámci Šumavy a Bavorského lesa. Zároveň celý systém stezek bude napojen na Turistický informační systém Šumava - Bavorský les. V rámci projektu také dojde k rozšíření informačního centra v Modravě, k renovaci novogotické kaple v Novém Městečku nad sklárnou v Anníně, k zapojení obcí německého národního parku ILE Nationalpark Gemeinden, aby se propojil národní park Bavorský les na území Šumavy a obce Schönberg a města Gafenau pro napojení na Dunajský prostor přes Ilztal a Pasov. Dále také projekt řeší vytvoření společné přeshraniční destinace v oblasti běžeckého lyžování, při které dojde k napojení i na českou turistickou infrastrukturu. Jednotlivé běžecké trasy se mezi sebou propojí a vytvoří se jednotný systém značení.

Projekt z 85% financuje Program přeshraniční spolupráce ČR - Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 - 2020, 5% z českého rozpočtu financuje MMR ČR, 10% z českého rozpočtu bude financovat Mikroregion Šumava-západ, Obec Modrava a Obec Dlouhá Ves, 15% z bavorského rozpočtu budou financovat bavorští partneři projektu (ŠUMAVANET.CZ 2016).

Tabulka 9: Financování projektu „Putování srdcem Evropy bez hranic“

	€	**Kč**
Mikroregion Šumava-západ (stezky + informační systém)	200 060	5 401 620
Obec Modrava (infocentrum + stezka Modrava – Hradlový most)	307 400	8 299 800
Obec Dlouhá Ves (novogotická kaple Nové Městečko)	31 859	860 193
Celkem ČR	**539 319**	**14 561 613**
ILE Nationalparkgemeinden Bavorsko (Putování v souladu s přírodou, Lyžařské trasy, Bavorská část informačního systému	463 427	12 512 529
Rozpočet BY celkem	**463 427**	**12 512 529**
Rozpočet celkem ČR + Bavorsko	**1 002 446**	**27 066 042**

Zdroj: projekt EÚS „Putování srdcem Evropy bez hranic“, https://www.sumavanet.cz/mszapad/user/2017/putovani_srdcem.pdf, 2016
Zpracovala Anna Zitová, 2019

7.5.1 Aktivity projektu související s Železnorudskem

7.5.1.1 Sklářská stezka B

Stezka povede napříč mikroregionem, využije již stávající komunikace a stezky a jejich značení. Návštěvníky provede po zaniklých sklárnách a po vyznačených lokalitách souvisejících se sklářstvím. Bývalé sklárny a místa se sklářstvím spojená budou popsány, zajímavější místa budou opatřeny i QR kódy. Jednotlivé stezky a jejich propojení budou mít svá alternativní značení, díky tomu si návštěvník bude moci zvolit svoji trasu. To zvýší možnosti výběru cesty, její délky, náročnosti, apod., a zároveň tedy i samotnou atraktivitu lokality. Díky znovuobjevení historie sklářství v této lokalitě vznikne nový marketingový produkt. Tím je designová lavička na začátku této trasy v centru Železné Rudy. Zároveň se v rámci výstavby této nové naučné stezky postaví replika sklárny v Alžbětíně.

Celá trasa: Hamry U statečku - Hamry Ostré Boudy - Železná Ruda Alžbětín – Špičák Bumbálka – Prášily Stará Hůrka – Prášily Frauenthal – Srní Mosau – Antýgl – Modrava infocentrum – Filipova Huť – Kvilda dílna podmaleb - Kvilda Hraběcí Huť – Kvilda Tobiášova Huť (ŠUMAVANET.CZ 2016).

7.5.1.2 Hadí stezka

Nová naučná turistická stezka, která byla dokončena roku 2018, je věnována zejména rostlinám a živočichům vyskytujícím se na Šumavě a v Bavorském lese, to hlavně v Železnorudském údolí (oblast Železnorudska a Bayerisch Eisensteinu). Vede z Gerlovy Huti na vrchol Pancíře. Je dlouhá zhruba 4 a půl kilometru, navazuje na síť stávajících stezek a tvoří s nimi jednotný provázaný systém na území Šumavy a Bavorského lesa. Původně měla stezka vést turisty historickou, dva a půl kilometrů dlouhou, Hadí stezkou, kde ovšem zasáhli ochránci přírody kvůli výskytu tetřeva. Návštěvníkům to mají vynahradit právě naučné prvky (viz příloha U), které jsou součástí stezky. Nalezneme na ní informační tabule s popisem zdejší flóry a fauny a fitness prvky, které zvýší atraktivitu a umožní se návštěvním po cestě protáhnout. Zároveň informační část stezky je opatřena QR kódy, které jsou napojeny na Informační systém Šumavy a Bavorského lesa. Celkové náklady na výstavbu činily zhruba půl milionu korun (ŠUMAVANET.CZ 2016).

7.5.1.3 Železná stezka

Tato nová naučná stezka je zaměřena na historii těžby železné rudy v železnorudském údolí (oblast Železnorudska a Bayerisch Eisensteinu). Trasa stezky je z centra Železné Rudy k železničnímu nájezdu na Špičáku. Navazuje na již existující stezky. Na stezce si návštěvníci budou moci prohlédnout repliku železné huti s externí expozicí (štolou) a jejím popisem na dřevěné tabuli, dále zde naleznou informační tabuli s tématikou těžby železné rudy a QR kódy, taktéž s tématikou těžby železné rudy v železnorudském údolí. Informační část (QR kódy) bude také napojena na Informační systém Šumavy a Bavorského lesa (ŠUMAVANET.CZ 2016).

7.5.1.4 Naučná stezka Železná opona Železná Ruda

Tato naučná stezka má za úkol návštěvníky seznámit s historií uzavření východního bloku Evropy a rozšířit a zatraktivnit již stávající Stezku Železné opony, na kterou bude navazovat a tvořit její novou část. Na stezku se turista dostane odbočkou z již existující Stezky Železné opony v místě celnice Alžbětín a dále bude pokračovat směrem k nádraží Alžbětín. Skrze již existující stezku Železné opony i nová část stezky navazuje na síť stávajících stezek, se kterými tvoří jednotný provázaný systém na území Šumavy a Bavorského lesa. Na stezce návštěvník nalezne repliku ženijního zabezpečení hranic - „dráty se signální stěnou“ v délce 30 m včetně strážní věže a popisu, 2 informační tabule s tématikou historie uzavření východního bloku Evropy a QR kódy se stejnou tématikou. QR kódy jsou napojeny na Informační systém Šumavy a Bavorského lesa (ŠUMAVANET.CZ 2016).

7.5.2 Hodnocení aktivit projektu souvisejících s Železnorudskem

Hodnocení inovací probíhalo terénním výzkum ve zkoumané oblasti, návštěvou informačního centra a expertním rozhovorem se současným starostou Železné Rudy, Ing. Filipem Smolou.

V rámci přeshraniční spolupráce, konkrétně projektu „Putování srdcem Evropy bez hranic“, vznikly na Železnorudsku čtyři nové naučné stezky, které seznamují návštěvníky s tématy souvisejícími s místní historií a přírodou. Navazují na stávající stezky a rozšiřují výběr trasy. Návštěvník má díky rozšíření nabízených cest více možností volby, to jak samotné náročnosti trasy, její délky nebo například tématu, které ho zajímá. Celkově nové stezky zvyšují kvalitu turistického vyžití na Železnorudsku, potažmo služeb, co jsou zde nabízeny. Dle typologie inovací

(produktové, procesní, marketingové a organizační inovace) se nové naučné stezky řadí mezi produktové inovace. Produktové inovace, jak je již popsáno na začátku práce, jsou takové, které zavádí nové výrobky, či služby (zde je novým produktem samotná stezka). Jejich zlepšení se projevuje například přidáním dalších funkcí, ke službám současným (nově řešená témata flóry, fauny, historie, QR kódy, fitness prvky), nebo zlepšením již poskytovaných služeb (kvalitou, možností výběru náročnosti trasy, délky trasy, možnosti napojení na jiné, již stávající stezky, …). QR kódy jsou pozitivním přínosem a novou moderní možností, jak se dozvědět o daném místě více informací. V rámci Sklářské stezky vznikl i nový marketingový produkt. Tím je nová designová lavička v centru města, která má za úkol nejen zvýšit atraktivitu nové stezky, ale i vylepšit image obce. V rámci budování stezek došlo ve zkoumané oblasti i k samotnému regionálnímu rozvoji, a to například údržbou tras, které často vedou i skrz samotné město Železná Ruda.

Závěr

Železná Ruda patří mezi šumavská centra cestovního ruchu, nachází se na hranici Národního parku Šumava a na hranicích s Německem. I díky své poloze má velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Práce zkoumá inovativní impulsy, které vedou k rozvoji cestovního ruchu a dále i k rozvoji regionu.

V teoretické části práce je přiblížena problematika inovací, regionálního rozvoje a cestovního ruchu. V praktické části byla provedena analýza vybraných inovací Železnorudska. Těmi jsou nové webové stránky města, nové environmentální centrum, zahájení provozu ekologického vláčku, výstavba nové rozhledny na Špičáku a výstavba nového bezplatného parkoviště u areálu Špičák. Dále se v této části zkoumá přeshraniční spolupráce regionu, konkrétně projekt „Putování srdcem Evropy bez hranic." Pro praktickou část byl stěžejní terénní výzkum, při kterém proběhla návštěva všech zkoumaných oblastí, a byly získány fotografie. Zásadní význam pro zisk veškerých informací měl expertní rozhovor se současným starostou Železné Rudy, panem Ing. Filipem Smolou, který má přehled o všech tématech, které se v práci řeší. Dalším velmi významným rozhovorem byl rozhovor s panem Vladimírem Kasíkem, majitelem areálu Špičák. Představil inovace, které se zde realizovaly, a poskytl potřebná statistická data ohledně tohoto střediska. Rozhovor s panem Ing. Vlastimilem Valešem, vedoucím finančního odboru v Železné Rudě, byl hlavní především v tématech návštěvnosti Železné Rudy a informací o novém ekologickém vláčku. Pan Mgr. Pavel Hladký, správce webových stránek, poskytl informace právě o problematice nových webových stránek. Návštěva nového environmentálního a informační centra byla užitečná pro zisk podstatných informací nejenom o tomto návštěvnickém centru, ale i o ostatních řešených inovací.

Ve zkoumaném území je nejčastěji uplatňována sportovně turistická forma cestovního ruchu. Dle místa realizace je zdejším nejčastějším druhem cestovního ruchu domácí cestovní ruch, ale i aktivní zahraniční cestovní ruch je zde běžný. Vzhledem k atraktivní poloze Železné Rudy na hranicích s Bavorskem, je zde velmi běžná a častá návštěvnost německého obyvatelstva. Dle způsobu účasti a formy úhrady nákladů účasti je v Železné Rudě uskutečňován volný i vázaný cestovní ruch. Podle způsobu a organizace se na území uplatňuje organizovaný i neorganizovaný cestovní ruch a podle délky trvání cesty je zde realizován krátkodobý i dlouhodobý cestovní ruch. Železnorudsko má velmi výhodnou polohu v rámci České republiky. Leží na hranicích

s vyspělým Německem, což vytváří velký potenciál i pro přeshraniční spolupráci. Dále se území dotýká hranic Národního parku Šumava. Zdejší horská příroda zaručuje atraktivitu lokality a je nejvýznamnějším lokalizačním předpokladem. Mezi turisticky nejvýznamnější přírodní předpoklady cestovního ruchu zkoumané oblasti patří hora Špičák, Černé a Čertovo jezero, ale i okolí řady zdejších naučných a turistických stezek. Dopravní dostupnost do území je více než dostačující. Zajišťují ji jak silnice první třídy, tak poměrně častá vlaková spojení.

Dle provedeného výzkumu bylo zjištěno, že zkoumané inovace přispívají k nárůstu cestovního ruchu v oblasti. Pro toto tvrzení byla hlavním indikátorem návštěvnost. Mezi inovace, které zvyšují atraktivitu lokality a lákají turisty během celého roku, patří nové webové stránky. Provázanost nových stránek města s weby okolních obcí, portálem Plzeňského kraje, i novým česko-bavorským portálem Šumava bez hranic pomocí portálu ŠumavaNet.CZ zajišťuje intenzivní propagaci na mnoha místech najednou. Proto změna webových stránek města, která proběhla právě za tímto účelem, tedy pro zvýšení reklamy, byla velmi zdařilá. Další inovací, která láka turisty po celý rok, je nové environmentální centrum. Úspěšnost centra dokazuje nejenom návštěvnost, která každým rokem stoupá, ale i pozitivní ohlasy návštěvníků. Výhodou této novinky je, že turisté mají další možnost trávení volného času, a to i v nepříznivém počasí, proto tedy tato inovace napomáhá k udržení návštěvníků v regionu více dnů. Důležitou přidanou hodnotou, kterou tato inovace přinesla do regionu, bylo vytvoření několika nových pracovních míst, či příliv dalších finančních prostředků, díky kterým došlo k rekonstrukci budovy a nákupu vybavení. V neposlední řadě k těmto inovacím patří nové bezplatné parkoviště u areálu Špičák. V zimním období nabízí návštěvníkům areálu další parkovací možnosti, a to hned u lanové dráhy, která zde byla pro tento účel vybudována. Zároveň je na parkovišti vystavěna nová prodejna skipasů. Parkoviště je také výborným výchozím místem pro běžkařské trasy, v letních měsících pro cyklotrasy, či různé turistické stezky.

Důležitým cílem práce bylo zjistit, zda jsou v regionu inovace, které zmírňují tzv. sezónnost oblasti, protože Železná Ruda je typickým centrem zimních sportů. Mezi inovace, které lákají návštěvníky hlavně v letním období, patří ekologický vláček „Šumaváček." Pro svůj vzhled je velkým lákadlem pro rodiny s dětmi, pro svůj účel je přitažlivý pro seniory a imobilní turisty. V roce 2018 měl vláček první sezonu, ve které se setkal u lidí s velice pozitivními ohlasy a stal se bezpochyby jednou z hlavních atraktivit města. Tento vláček je velikým lákadlem turistů v letní sezoně,

rozšiřuje nabídku zdejších služeb a snaží se udržet turisty v oblasti delší dobu. Vzhledem k jeho neustálé obsazenosti přispívá svým výdělkem městu, které získané finance může dále investovat. Další inovací, která zmírňuje rozdíly v návštěvnosti mezi jednotlivými ročními obdobími, je nová rozhledna na Špičáku. Do roku 2013 byla pěší návštěvnost areálu okolo 12 000 turistů. V roce 2014, po výstavbě této nové rozhledny, navštívilo areál 31 766 pěších turistů. Tento významný nárůst počtu návštěvníků dokazuje úspěch této inovace. Dalším inovativním počinem regionu, který snižuje rozdíl mezi sezónami, je výstavba nových naučných stezek v rámci projektu přeshraniční spolupráce „Putování srdcem Evropy bez hranic." V rámci tohoto projektu se otevřely čtyři nové naučné stezky. Ty jsou již otevřené pro veřejnost, i přesto, že slavnostní oficiální otevření bude až v květnu roku 2019. Tato inovace zvyšuje možnosti výběru trasy, náročnosti trasy, tématu, které turistu zajímá, a zároveň stezky navazují na již stávající systém tras. Stezky jsou opatřeny QR kódy, tedy moderním informačním systémem, díky kterému se také zvyšuje jejich atraktivnost. Tato inovace vylepšila stávající nabídku stezek a bezpochyby byla velice prospěšná pro region. Současně tato inovace dokazuje funkčnost přeshraniční spolupráce. Ta je v Železné Rudě nezbytná, jelikož se jedná o příhraniční region.

Zavedením zkoumaných inovací do regionu bylo prokázáno zvýšení atraktivnosti regionu. Došlo k růstu návštěvnosti i k regionálnímu rozvoji. Proto inovace svojí existencí nepochybně přispívají k rozvoji cestovního ruchu. Dle typologie inovací je nejčastější produktová inovace. S tou se do oblasti zavání nová služba, která rozšiřuje stávající nabídku a zvyšuje konkurenceschopnost regionu. Dalším typem byla inovace marketingová.

Práce představila jak teoretickou problematiku inovací, cestovního ruchu a regionálního rozvoje, tak poukázala na nově zavedené inovace ve zkoumané oblasti, které svojí existencí ovlivňují zmíněnou problematiku. Z výsledků je zřejmé, že tyto inovace napomohly ke zvýšení návštěvnosti, zmírnění sezónnosti, otevřely nová pracovní místa a dopomohly k regionálnímu rozvoji. Faktem je, že funkčnost inovací závisí i na jiných faktorech. Jedním z nejdůležitějších faktorů, a to i pro cestovní ruch obecně, je počasí. Dalšími faktory, které ovlivňují zimní sezonu, jsou výška a kvalita sněhové pokrývky. I přesto, že pomocí umělého zasněžování je možno tyto faktory ovlivňovat, tak technický sníh svojí kvalitou jen stěží nahradí přírodní sníh.

V závěru práce je nutné zmínit další faktor, který cestovní ruch na Železnorudsku v posledních letech také ovlivňuje. Jedná se o výstavbu nových

rekreačních bytů, které vznikají v centru města rekonstrukcí starých, několik let nevyužívaných budov hotelů. V roce 2017 byla dostavěna v centru Železné Rudy residence Klostermann (slavnostní otevření proběhlo 15. 12. 2017), blízká residence Javor je nyní ve výstavbě. Do těchto bytů přijíždí řada turistů, kteří se neubytují v hotelech a apartmánech, nejsou nijak evidováni, ani neplatí například rekreační a lůžkové poplatky. Také mají trvalé bydliště jinde, proto se město, dle starosty, potýká s problémem jako například placení odpadů, kdy rekreanti produkují odpad, ale již nezaplatí za jeho odvoz. Tento nový trend bude jistě do budoucna velmi ovlivňovat cestovní ruch.

Literatura a další zdroje informací

DOKOUPIL, Jaroslav, Alena MATUŠKOVÁ, Jiří PREIS, Magdalena ROUSOVÁ a Lukáš KAŇKA. *Euroregion Šumava*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 185 s. ISBN 978-80-7380-404-6.

DOKOUPIL Jaroslav: Euroregion - platforma pro rozvoj přeshraniční spolupráce v procesu globalizace a integrace. In *Regionální spolupráce '99.* Karviná: Slezská univerzita Opava, 1999b, s. 15-20. ISBN 80-7248-026-X.

DOKOUPIL, Jaroslav. Evropské příhraniční prostory - euroregiony. In: JEŘÁBEK, Milan. *Geografická analýza pohraničí České republiky*. 2. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1999a, 159 - 160. ISBN 80-85950-91-X.

DOKOUPIL, Jaroslav, Tomáš JÍLEK, Jan KOPP, Alena MATUŠKOVÁ a Zdeňka CHOCHOLOUŠKOVÁ. *Život v česko-bavorském pohraničí - příroda, lidé, památky: vývoj po listopadu 1989*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2011. 52 s. ISBN 978-80-261-0079-9.

DVOŘÁK, Jiří. *Management inovací*. Praha: Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, 2006. 246 s. ISBN 80-868-4718-7.

FRANKE, Antonín a kol. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 301 s. ISBN 978-80-7357-718-6.

GUJDOVÁ Denisa. Cestovný ruch ako dôležitý faktor rozvoja marginalizovaného regiónu. In: *Aktuální problémy cestovního ruchu*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013, s 48-65. 978-80-87035-70-2.

JEŘÁBEK, Milan, DOKOUPIL Jaroslav, HAVLÍČEK Tomáš a kol. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkován.* Praha: Academia, 2004. 296 s. ISBN 80-200-1051-3

JEŘÁBEK, Milan. *Region a inovace na příkladu česko-saského pohraničí*. Praha: Grada Publishing Praha, 2014. 256 s. ISBN 978-80-247-5190-0.

JETMAR, Marek. *Cestovní ruch v příhraničních oblastech*. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2007. 122 s. ISBN 978-80-86578-65-1.

KREJČÍ, Tomáš. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. Brno: Mendelova univerzita, 2010. 155 s. ISBN 978-80-7375-414-3.

ŠUMAVANET.CZ. Mikroregion Šumava západ: Projekty EÚS. *Informační server Šumava Net.cz* [online]. Klatovy: ŠumavaNet.CZ, ©1997-2018 [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: http://www.sumavanet.cz/mszapad/projekty.asp

JANUSONIS, Gintas a Diana KRIEVINA. *Inovace. Typy inovací. Metriky inovací.* Plzeň, 2009. 21 s. InnoSkills – Podpora inovací v MSP. Západočeská univerzita v Plzni. Jiří Vacek.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Vybraná témata z regionálního rozvoje*. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2010. 118 s. ISBN 978-80-904671-0-1.

ŠIMKOVÁ, Eva. *Aktuální témata rozvoje venkovského cestovního ruchu v ČR*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. 127 s. ISBN 978-80-7435-624-7.

VANŽURA, Jan. Innovation policy at regional level. *Ergo* [online]. 2011, **6**(1), 11-15 [cit. 2018-11-14]. ISSN 1802-2170. Dostupné z: http://content.sciendo.com/view/journals/ergo/6/1/article-p11.xml

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Základy cestovního ruchu: distanční studijní opora*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006. 163 s. ISBN 80-210-4205-2.

VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Michal TROUSIL. *Geografie cestovního ruchu ČR*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 154 s. ISBN 978-80-7435-538-7.

ZAVŘEL, Jan a kol. *Strategie rozvoje Mikroregionu Šumava – Západ*. Praha, 2006. Dostupné také z: https://www.sumavanet.cz/mszapad/user/2006/strategie2006.pdf

ŽÍTEK, Vladimír a Viktorie KLÍMOVÁ. *Aplikace konceptu regionálních inovačních systémů a implikace pro inovační politiku*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. 178 s. ISBN 978-80-210-8415-5.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Programy přeshraniční spolupráce.....21
Tabulka 2: Návštěvnost webových stránek za rok 2018.....35
Tabulka 3: Návštěvnost centra od jeho založení.....37
Tabulka 4: Jízdní řád vláčku „Šumaváčku“ - Železná Ruda → Černé jezero.....39
Tabulka 5: Jízdní řád vláčku „Šumaváčku“ - Černé jezero → Železná Ruda.....39
Tabulka 6: Využití slevy ČD Ski v roce 2018.....42
Tabulka 7: Návštěvnost areálu Špičák (Bike parku, GraVity card, pěší návštěvnost, celková návštěvnost) od roku 2010 do roku 2018.....44
Tabulka 8: Návštěvnost lanové dráhy Špičák v zimní sezoně od roku 2006 do roku 2017.....45
Tabulka 9: Financování projektu „Putování srdcem Evropy bez hranic“.....50

Seznam map

Mapa 1: Poloha Železné Rudy v České republice.....30
Mapa 2: Členění obce Železná Ruda s vyznačením vybraných ukazatelů.....31

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj návštěvnosti centra od jeho založení.....38
Graf 2: Vývoj pěší návštěvnosti areálu Špičák od roku 2010 do roku 2018.....43
Graf 3: Srovnání letní návštěvnosti Bike parku, s GraVity card, pěší a celkem.....44
Graf 4: Vývoj celkové návštěvnosti areálu Špičák v letní sezoně.....45
Graf 5: Vývoj návštěvnosti lanové dráhy Špičák od roku 2006 do roku 2017 během jednotlivých zimních měsíců.....46
Graf 6: Srovnání zimní a letní sezony v areálu Špičák.....47
Graf 7: Průměrná výška sněhové pokrývky (v cm) v údolí areálu Špičák od roku 2010 do roku 2017 v zimních měsících.....48
Graf 8: Srovnání návštěvnosti lanové dráhy Špičák v zimním období a průměrné výšky sněhové pokrývky (v cm).....48

Seznam použitých zkratek

AGEG / AEBR – Asociace evropských hraničních regionů

CNG – Stlačený zemní plyn

ČD – České dráhy

ČR – Česká republika

EC – Evropská komise

EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj

ERA – Evropský výzkumný prostor

EÚS – Evropská územní spolupráce

HDP – Hrubý domácí produkt

CHKO – Chráněná krajinná oblast

MHD – Městská hromadná doprava

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MŠZ – Mikroregion Šumava západ

NIS – Národní inovační strategie

NUTS – Nomenklatura územních statistických jednotek

OECD – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

PVC – Plast polyvinylchlorid

SOB – Specifická oblast

SPRINT 0 – První strategický program pro inovace a transfer technologie

SWOT analýza – Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb

VaVaI – Výzkum, vývoj a inovace

Seznam příloh

Příloha A: Pageranking – Google

Příloha B: Pageranking - Seznam

Příloha C: Pageranking – Špindlerův mlýn

Příloha D: Budova návštěvnického centra

Příloha E: Výstava historie lyžování

Příloha F: Kabinet jelena lesního

Příloha G: Kabinet čápa černého

Příloha H: Kabinet bobra evropského – interaktivní prvek pro děti

Příloha CH: Kabinet bobra evropského – ukázka vycpaných bobrů

Příloha I: Příklad naučné tabule v Environmentálním centru: Flóra Železnorudska

Příloha J: Příklad naučné tabule v Environmentálním centru: Svět Jelena lesního

Příloha K: Reklamní tabule návštěvnického centra 1

Příloha L: Reklamní tabule návštěvnického centra 2

Příloha M: Roční návštěvnost centra

Příloha N: Měsíční návštěvnost centra – rok 2019

Příloha O: Ekologický vláček „Šumaváček“

Příloha P: Nová rozhledna

Příloha Q: Nové bezplatné parkoviště u Špičáku

Příloha R: Cesta vedoucí do areálu

Příloha T: Nová pokladna

Příloha U: Naučný prvek na Hadí stezce

Přílohy

Příloha A: Pageranking – Google

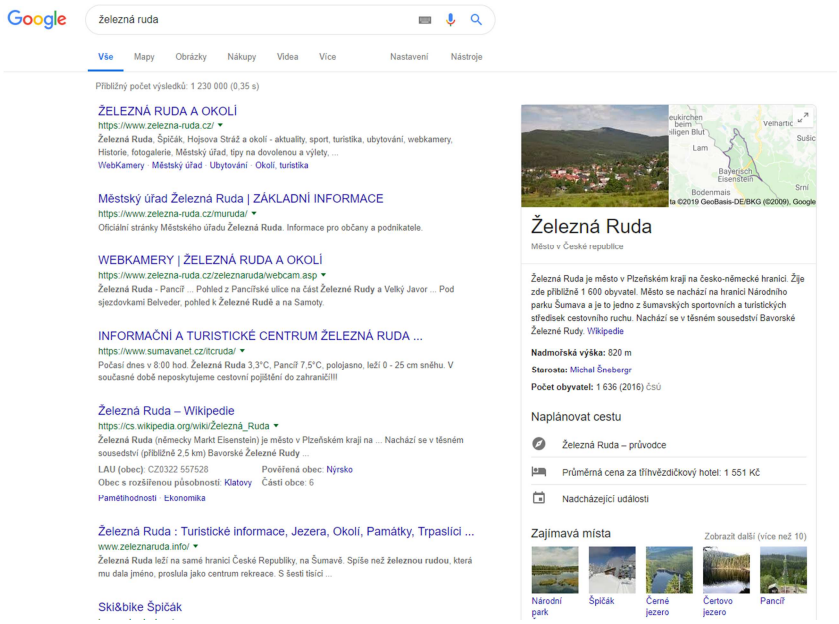

Zdroj: https://www.google.com/search?q=%C5%BEelezn%C3%A1+ruda&rlz=1C1PRFE_enCZ832CZ832&oq=%C5%BEelezn%C3%A1+ruda&aqs=chrome..69i57j69i60l3j69i59l2.4215j0j1&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Příloha B: Pageranking - Seznam

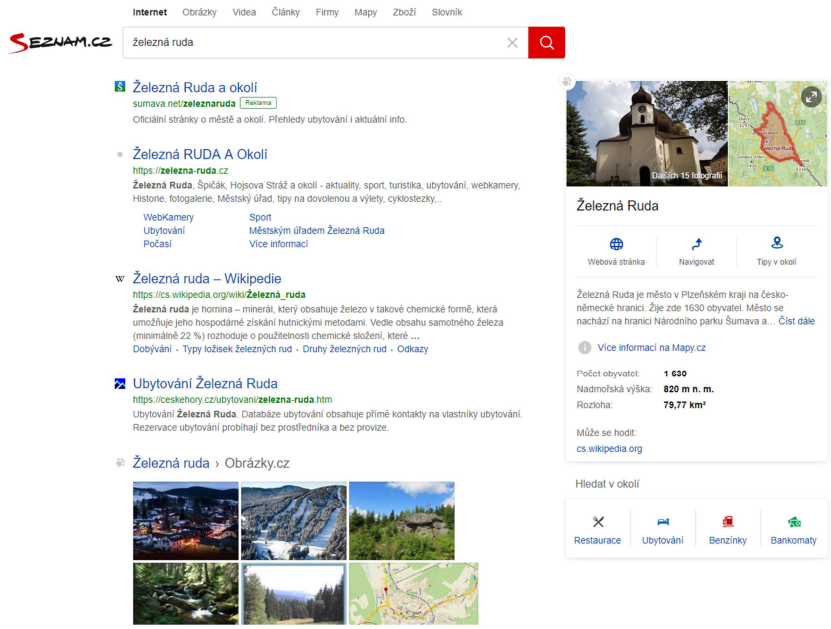

Zdroj: https://search.seznam.cz/?q=%C5%BEelezn%C3%A1+ruda&oq=%C5%BEelezn%C3%A1+ruda&aq=-1&sourceid=szn-HP&su=ke&sgId=9GxThGCvR04jQRIu4eJvxOwoknRjzi4vTnRfYGqNTL%3D%3D

Příloha C: Pageranking – Špindlerův mlýn

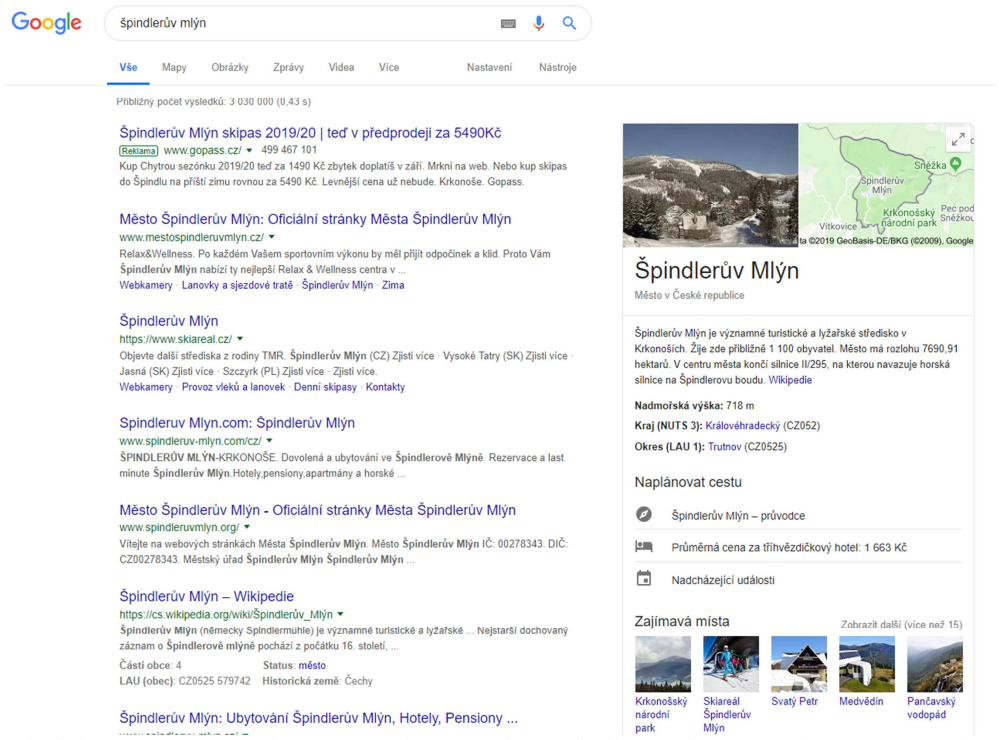

Zdroj: https://www.google.com/search?q=%C5%A1pindler%C5%AFv+ml%C3%BDn&rlz=1C1PRFE_enCZ832CZ832&oq=%C5%A1pindler%C5%AFv+ml%C3%BDn&aqs=chrome..69i57.5055j0j1&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Příloha D: Budova návštěvnického centra

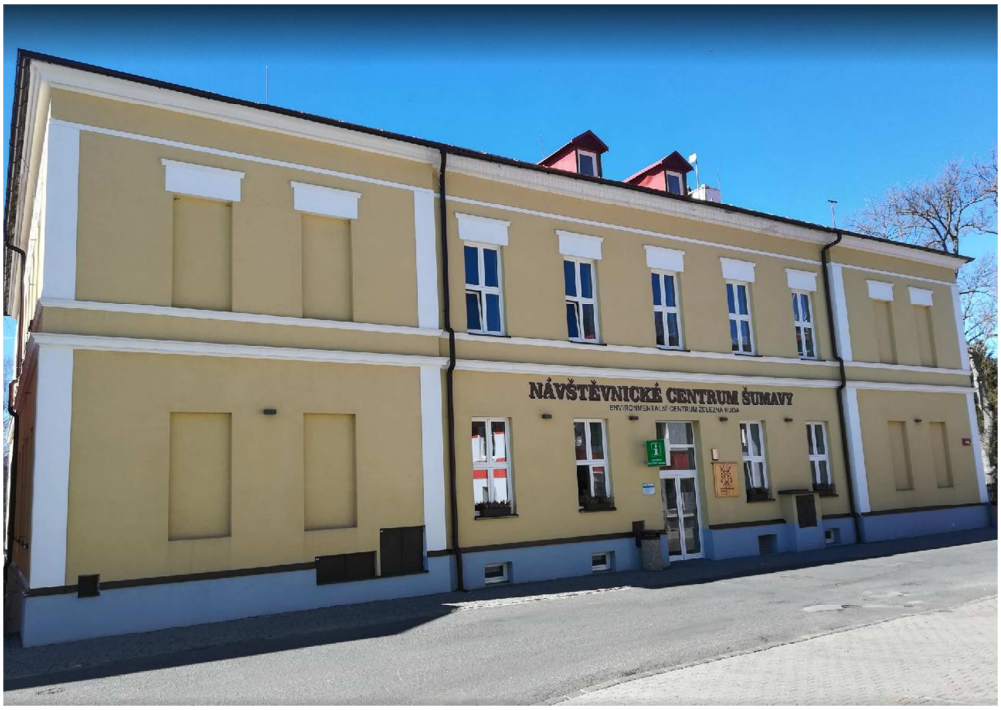

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha E: Výstava historie lyžování

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha F: Kabinet jelena lesního

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha G: Kabinet čápa černého

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha H: Kabinet bobra evropského – interaktivní prvek pro děti

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha CH: Kabinet bobra evropského – ukázka vycpaných bobrů

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha I: Příklad naučné tabule v Environmentálním centru: Flóra Železnorudska

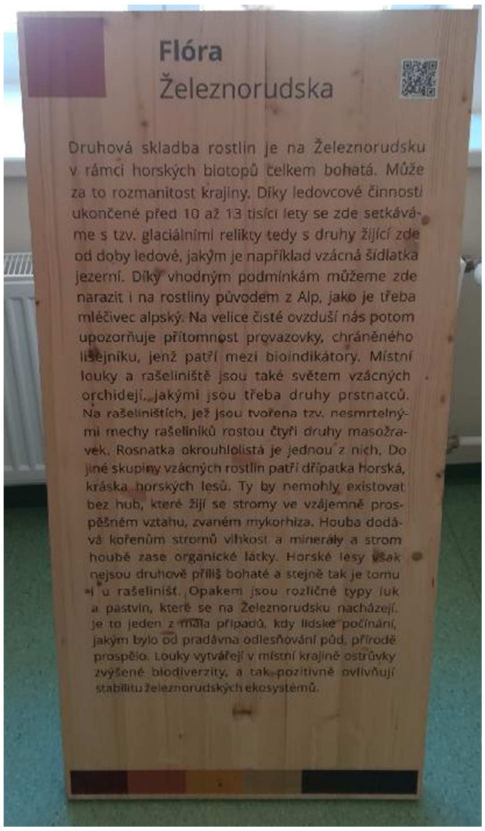

Flóra
Železnorudska

Druhová skladba rostlin je na Železnorudsku v rámci horských biotopů celkem bohatá. Může za to rozmanitost krajiny. Díky ledovcové činnosti ukončené před 10 až 13 tisíci lety se zde setkáváme s tzv. glaciálními relikty tedy s druhy žijící zde od doby ledové, jakým je například vzácná šídlatka jezerní. Díky vhodným podmínkám můžeme zde narazit i na rostliny původem z Alp, jako je třeba měličivec alpský. Na velice čisté ovzduší nás potom upozorňuje přítomnost provazovky, chráněného lišejníku, jenž patří mezi bioindikátory. Místní louky a rašeliniště jsou také světem vzácných orchidejí, jakými jsou třeba druhy prstnatců. Na rašeliništích, jež jsou tvořena tzv. nesmrtelníkovými mechy rašeliníků rostou čtyři druhy masožravek. Rosnatka okrouhlolistá je jednou z nich. Do jiné skupiny vzácných rostlin patří dřípatka horská, kráska horských lesů. Ty by nemohly existovat bez hub, které žijí se stromy ve vzájemně prospěšném vztahu, zvaném mykorhiza. Houba dodává kořenům stromů vlhkost a minerály a strom houbě zase organické látky. Horské lesy však nejsou druhově příliš bohaté a stejně tak je tomu i u rašelinišť. Opakem jsou rozličné typy luk a pastvin, které se na Železnorudsku nacházejí. Je to jeden z mála případů, kdy lidské počínání, jakým bylo od pradávna odlesňování půd, přírodě prospělo. Louky vytvářejí v místní krajině ostrůvky zvýšené biodiverzity, a tak pozitivně ovlivňují stabilitu železnorudských ekosystémů.

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha J: Příklad naučné tabule v Environmentálním centru: Svět Jelena lesního

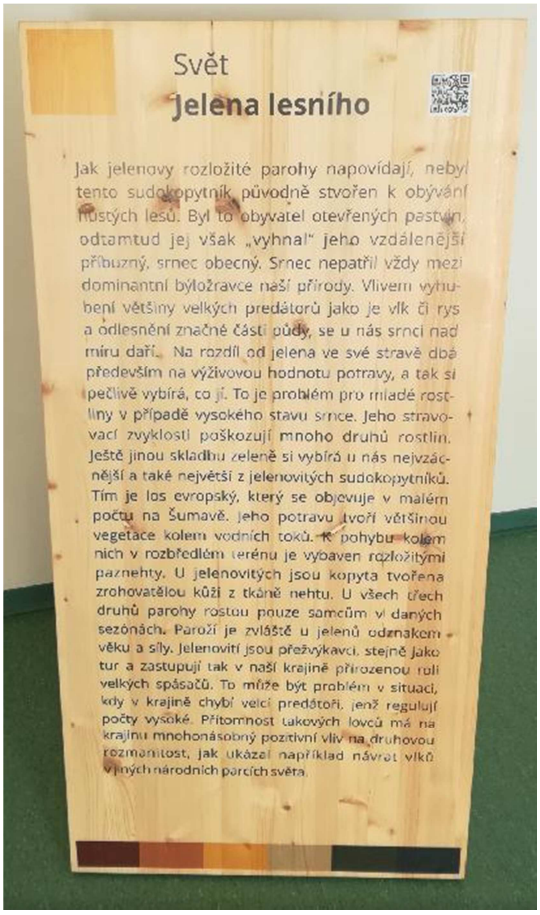

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha K: Reklamní tabule návštěvnického centra 1

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha L: Reklamní tabule návštěvnického centra 2

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha M: Roční návštěvnost centra

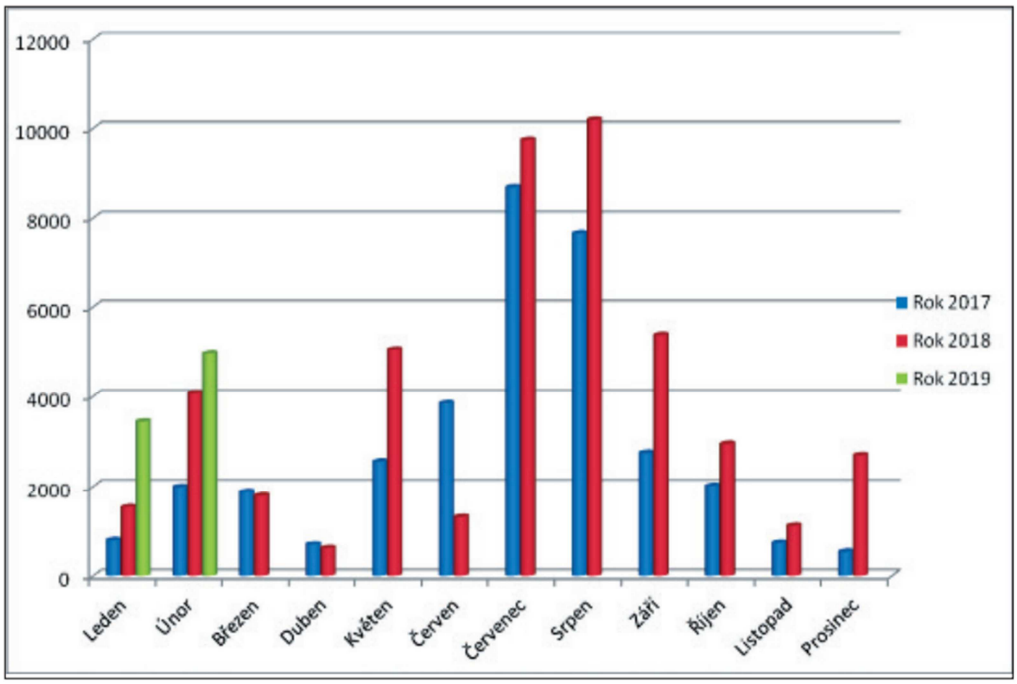

Zdroj: převzato z časopisu Železnorudský zpravodaj, dostupné na adrese: https://www.zelezna-ruda.cz/muruda/user/deska/Zeleznorudsky%20zpravodaj_WEB_3-2019.pdf

Příloha N: Měsíční návštěvnost centra – rok 2019

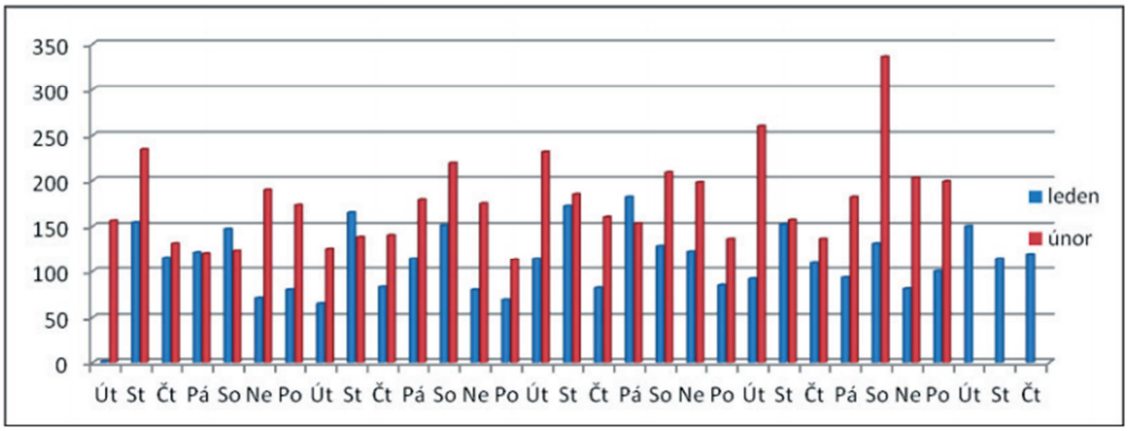

Zdroj: převzato z časopisu Železnorudský zpravodaj, dostupné na adrese: https://www.zelezna-ruda.cz/muruda/user/deska/Zeleznorudsky%20zpravodaj_WEB_3-2019.pdf

Příloha O: Ekologický vláček „Šumaváček“

Zdroj: převzato z webových stránek města, dostupné na adrese: https://www.zelezna-ruda.cz/zeleznaruda/fr.asp?tab=snet&id=15656

Příloha P: Nová rozhledna

Zdroj: převzato z webových stránek areálu Špičák, dostupné na adrese: http://sumava.spicak.cz/cz/sekce/rozhledna-spicak-166/

Příloha Q: Nové bezplatné parkoviště u Špičáku

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha R: Cesta vedoucí do areálu

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha T: Nová pokladna

Zdroj: Vlastní fotografie získaná terénním výzkumem

Příloha U: Naučný prvek na Hadí stezce

Zdroj: převzato z portálu klatovsky.denik.cz, dostupné na adrese: https://klatovsky.denik.cz/galerie/hadi-stezka-u-zelezne-rudy.html?photo=3&back=3126959831-939-21

Abstrakt

ZITOVÁ, Anna. *Inovace v cestovním ruchu na Železnorudsku*. Plzeň. 2019. 62 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: Inovace, regionální rozvoj, cestovní ruch, Železnorudsko

Předložená práce je zaměřena na vyhledání a zhodnocení inovací v cestovním ruchu na Železnorudsku. Dále zkoumá dopady těchto inovací na regionální rozvoj.
Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zaměřena na problematiku inovací, regionálního rozvoje a cestovního ruchu. Praktická část je analýzou vybraných inovací. Tyto inovace popisuje a dále také hodnotí jejich vliv na cestovní ruch a regionální rozvoj.

Abstract

ZITOVÁ, Anna. The innovation in tourism in the Železnorudsko region. Pilsen. 2019. 62 s. Bachelor thesis. University of West Bohemia in Pilsen. Faculty of Economics.

Key words: Innovation, regional development, tourism, region of Železnorudsko

This bachelor thesis focuses on the search and evaluation of innovation in tourism in Železnorudsko. It further explores the impacts of the innovation on regional development. The thesis is divided into the theoretical and practical part. The theoretical part focuses on innovation, regional development and tourism issues. The practical part analyzes selected innovations. It describes these innovations and also evaluates their impact on tourism and regional development.